

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УМАНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ ІМ. Т.Г. ШЕВЧЕНКА»

Циклова комісія музики та методики музичного виховання, хореографії

Методичні рекомендації

щодо проходження виробничої практики

для здобувачів освіти освітньо-професійної програми «Середня освіта (Музичне мистецтво). Музичне мистецтво в закладі дошкільної освіти» зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) освітнього ступеня «бакалавр»

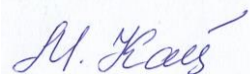
Методичні рекомендації розроблені відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (Музичне мистецтво). Музичне мистецтво в закладі дошкільної освіти» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Укладач: С.Л. Слонь, викладач вищої кваліфікаційної категорії КВНЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т.Г.Шевченка». – 2019

Методичні рекомендації сприятимуть ефективній організації та проведенню всіх видів виробничих практик бакалаврів. У них розкрито мету, завдання, зміст і особливості проходження виробничих практик, висвітлено вимоги до оформлення документації практики, зразки звітних документів та виконання запланованих завдань. Методичні рекомендації включають поради, які дають відповіді на питання, що найчастіше виникають у студентів під час практики. Зокрема щодо підготовки і проведення музичних занять, розваг в закладах дошкільної освіти та уроків музичного мистецтва і виховних заходів в закладах загальної середньої освіти. Призначені для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня і керівників практик.

Затверджено на засіданні циклової комісії музики та методики музичного виховання, хореографії Протокол № 1 від 28.09. 2019 р.

Голова комісії

М.М. Кайкова

ЗМІСТ

Вступ

Розділ 1. Виробнича (в закладах дошкільної освіти) практика

- 1.1. Мета та завдання практики
- 1.2. Тематичний план проходження практики
- 1.3. Завдання для виробничої (в закладах дошкільної освіти) практики
- 1.4. Звітна документація проходження практики
- 1.5. Критерії оцінювання результатів проходження практики

Розділ 2. Виробнича (в закладах загальної середньої освіти) практика

- 2.1. Мета та завдання практики
- 2.2. Тематичний план проходження практики
- 2.3. Завдання для виробничої (в закладах загальної середньої освіти) практики
- 2.4. Звітна документація проходження практики
- 2.5. Критерії оцінювання результатів проходження практики

Розділ 3. Виробнича (переддипломна) практика

- 3.1. Мета та завдання практики
- 3.2. Тематичний план проходження практики
- 3.3. Завдання для виробничої (переддипломної) практики
- 3.4. Звітна документація проходження практики
- 3.5. Критерії оцінювання результатів проходження практики

Рекомендована література

Додатки

Вступ

Важливою складовою освітнього процесу бакалаврату є практична підготовка студентів, зокрема проходження виробничої практики. Студентам під час виробничої практики необхідно бути готовими до реальної діяльності з виконання посадових обов'язків педагогічного працівника закладів дошкільної та загальної середньої освіти. Найбільш ефективний спосіб відчутти специфіку педагогічної професії та визначити для себе напрямок подальшого професійного вдосконалення – перевірка дитячим чи учнівським колективом. У цих умовах важливо показати себе не лише музичним керівником чи вчителем музичного мистецтва, а ще й педагогом-вихователем, організатором діяльності дошкільнят або учнів. Метою виробничої практики є оволодіння студентами сучасними технологіями, засобами, формами та методами навчання та виховання музики, набуття на базі одержаних в коледжі знань, професійних умінь і компетентностей для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в закладах освіти, розвиток потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати, формування індивідуального стилю професійної діяльності.

Терміни проведення визначаються навчальними планами і графіком освітнього процесу.

Назва практики	семестр	тижні	год./кредити ЄКТС
Виробнича (в закладах дошкільної освіти) практика	2	3	90/3
Виробнича (в закладах загальної середньої освіти) практика	3	2	90/3
Виробнича (переддипломна) практика	4	3	120/4

Виробнича практика проводиться в базових закладах дошкільної та загальної середньої освіти міста Умані.

Виробнича практика організовується і проводиться у такі етапи:

- організаційний етап;

- виробничий етап;
- заключний етап.

Керівництво практикою здійснює викладач – керівник практики, який забезпечує проведення всіх організаційних заходів:

1) перед початком практики: інструктує студентів щодо порядку проходження практики, додержання правил з техніки безпеки, обсяг роботи на практиці (направлення на практику, програми, щоденник, індивідуальні завдання, індивідуальний план проходження практики, методичні рекомендації та ін.);

2) повідомляє студентам про систему звітності з практики, а саме: подання письмового звіту про проходження практики, оформлення виконаних завдань практики, характеристики з закладу освіти, завіреної керівником освітньої установи та підписом музичного керівника/вчителя музичного мистецтва, підготовка виступу на звітній конференції тощо;

3) здійснює науково-методичне керівництво практикою;

4) подає завідувачеві навчально-виробничої практики письмовий звіт про проведення виробничої практики.

Під час виробничої практики студенти зобов'язані:

- виконувати правила внутрішнього розпорядку освітнього закладу, розпорядження адміністрації школи, дошкільної установи і керівників практик;
- стежити за дотриманням правил техніки безпеки і охорони праці;
- бути прикладом ввічливості, організованості, працелюбства;
- виконувати всі види робіт, які передбачені програмою виробничої практики, добросовісно готуватись до проведення дорученої навчально-виховної роботи з дітьми.

Розділ 1. Виробнича (в закладах дошкільної освіти) практика

1.1. Мета та завдання практики

Мета виробничої (в закладах дошкільної освіти) практики полягає у підготовці здобувачів освіти до виконання функцій та обов'язків музичного керівника, становленні та розвитку педагогічних компетенцій, формуванні професійних умінь і навичок під час застосування сучасних педагогічних технологій та нових інформаційних засобів навчання, у вихованні особистості майбутнього музичного керівника, оволодіння ними сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування на базі одержаних в коледжі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень, виховання потреби систематично поновлювати свої знання, вести наукові дослідження та творчо застосовувати отримані знання в практичній діяльності.

Завдання практики: навчити здобувачів освіти застосовувати психолого-педагогічні знання в навчально-виховній роботі з дітьми дошкільного віку; формувати у них систему педагогічних умінь, необхідних для виконання функції педагога: уміння планувати зміст роботи, цілеспрямовано відбирати організаційно-методичні засоби, прийоми організації навчально-виховного процесу, створювати умови для цікавого, змістовного життя дітей в дошкільному закладі; вчити їх досягати мети виховання і навчання, передбачати її результати, проводити подальшу роботу з врахуванням динаміки розвитку кожної дитини і всіх дітей групи; навчити спостерігати і аналізувати виховну роботу в процесі організації життя дітей групи, формувати початкові уміння керівництва всіма видами діяльності дітей дошкільного віку, прогнозувати наслідки навчально-виховного впливу на дітей; навчити самостійно проводити виховну роботу з дітьми, спираючись на знання дитячої психології, дошкільної педагогіки, фізіології дітей, методик; навчити застосовувати різноманітні методи, спрямовані на творче розв'язання завдань всебічного розвитку і виховання дітей в сучасних умовах; формувати у здобувачів освіти уміння використовувати різні форми роботи з батьками; формувати турботливе ставлення до дітей, їх здоров'я,

любов до них; виховувати у них любов до педагогічної професії, стимулювати до поглиблення педагогічних знань та удосконалення педагогічних здібностей.

У процесі проходження виробничої практики студенти повинні набути знань про умови, в яких їм доведеться реалізувати свій потенціал як фахівців, і бути до них професійно готовими. Це – сучасний рівень технічного оснащення закладів дошкільної освіти, рівень використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому просторі освітніх установ тощо. У результаті виконання програми практики студент має набути ключових компетентностей, які мають забезпечувати здатність особистості до ефективного розв'язання певного класу професійних завдань, що виникають у діяльності сучасного професіонала.

Виробнича практика спрямована на закріплення, оновлення знань і розвиток загально педагогічних та професійних умінь і навичок.

Здобувач освіти має знати: базові положення нормативних документів у галузі музично-естетичної освіти; перспективний план організації дозвілля дітей, календарний план музичних занять для кожної вікової групи; способи діагностики навчальних досягнень дітей з музичного мистецтва; особливості застосування ТЗН в умовах навчально-виховної діяльності музичного керівника; вікові особливості психологічного та фізичного розвитку дітей; основні форми та методи навчально-виховної роботи з дітьми.

Вміти: реалізувати на практиці здобуті знання, вміння і навички з комплексу психолого-педагогічних, музично-теоретичних, вокально-хорових дисциплін; застосовувати на практиці основні принципи, методи та прийоми навчання та виховання; методично грамотно спланувати і провести музичні заняття, ранкову гімнастику, фізкультурні заняття, свята та розваги; використовувати ТЗН; розвивати творчі здібності дітей; використовувати різноманітні методи науково-педагогічного дослідження; аналізувати навчально-методичну літературу; застосовувати набуті знання, вміння та навички в навчально-виховній роботі з дітьми дошкільного віку; вивчати вікові та індивідуальні особливості дітей.

1.2. Тематичний план проходження практики

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма навчання			
	усього	у тому числі		
аудиторні заняття		практичні заняття	самостійна робота	
МОДУЛЬ 1				
Змістовий модуль 1. Організаційна діяльність майбутнього музичного керівника				
Тема 1. Настановна конференція	2	-	2	-
Тема 2. Ознайомлення з освітнім закладом	2	-	2	-
Тема 3. Ознайомлення студентів з практичною діяльністю музичного керівника	13	-	8	5
Тема 4. Підготовка студента-практиканта до роботи музичним керівником у закладі дошкільної освіти	13	-	8	5
Разом за змістовим модулем 1	30	-	20	10
Змістовий модуль 2. Фахова діяльність				
Тема 5. Спостереження та аналіз занять, проведених студентами-практикантами	13	-	8	5
Тема 6. Участь у проведенні занять та виховних заходів у ЗДО	47	-	32	15
Разом за змістовим модулем 2	60	-	40	20
Всього за виробничою практикою	90	-	60	30

1.3. Завдання для виробничої (в закладах дошкільної освіти) практики:

- ознайомлення з освітнім закладом;
- вивчення розкладу музичних занять, фізкультурних занять, плану організації дозвілля дітей;
- ознайомлення з навчально-методичною документацією музичних керівників;
- спостереження ранкової гімнастики, фізкультурних та музичних занять в різних вікових групах, розваги, проведених музичним керівником, здійснення їх аналізу;

- спостереження ранкової гімнастики, фізкультурних та музичних занять в різних вікових групах, проведених іншими студентами (взаємовідвідування), здійснення їх аналізу;
- проведення ранкової гімнастики та фізкультурних занять в різних вікових групах;
- складання планів-конспектів музичних занять в різних вікових групах та їх проведення;
- розробка сценаріїв святкових ранків або розваг та їх проведення;
- участь в організації музичної діяльності дітей поза заняттями (музичних гуртках);
- самостійна робота (підготовка наочного, дидактичного матеріалів, презентацій тощо);
- оформлення відповідних записів у щоденнику педагогічної практики;
- підготовка звітної документації та виступ на звітній конференції.

1.4. Звітна документація проходження практики

Під час проходження виробничої (в закладах дошкільної освіти) практики студенти роблять відповідні записи у щоденнику педагогічної практики та звітують про виконання завдань практики керівнику. Після закінчення терміну проходження практики студенти здають на перевірку звітну документацію керівнику практики. Звіт має містити відомості щодо виконання усіх завдань індивідуального плану проходження виробничої практики, мати висновки і пропозиції. Звіт про проходження виробничої практики захищається студентом на звітній конференції. За наявності комплекту звітних матеріалів і результатами захисту виробничої (в закладах дошкільної освіти) практики виставляється оцінка, яка заноситься до залікової відомості та до залікової книжки студента.

Звітна документація про проходження виробничої (в закладах дошкільної освіти) практики має містити наступні звітні матеріали:

- 1) індивідуальний план проходження виробничої практики (*Додаток 2*);
- 2) календарно-тематичний план проходження практики (*Додаток 3*);
- 3) характеристика з закладу дошкільної освіти, завірена керівником освітньої установи та підписом музичного керівника;
- 4) звіт про проходження виробничої практики (*Додаток 5*);

- 5) щоденник педагогічної практики (розклад музичних занять, список дітей закріпленої групи, аналіз спостережень музично-естетичного виховання в ЗДО);
- 6) 6 розгорнутих планів-конспектів музичних занять в різних вікових групах (Додаток 9);
- 7) сценарій святкового ранку або розваги (Додаток 10);
- 8) відео презентація проходження практики.

Студент, який не надав звітної документації в повному обсязі, вважається таким, що не пройшов виробничу практику.

1.5. Критерії оцінювання результатів проходження практики

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до індивідуального плану практики. Робота студентів на всіх етапах виробничої практики оцінюється в балах за видами роботи. Систему рейтингових балів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

Таблиця 1

**Розрахунок рейтингових балів
за видами поточного і підсумкового контролю виконання студентами
завдань з виробничої (в закладах дошкільної освіти) практики**

№ з/п	Види діяльності студента-практиканта	Максимальна кількість рейтингових балів
1	2	3
1.	Аналіз спостережень музично-естетичного виховання у ЗДО	5
2.	Практичне проведення музичних занять	30
3.	Акомпанемент на заняттях з фізкультури	10
4.	Акомпанемент на ранковій гімнастиці	10
5.	Залікові заняття	10
6.	Методика виховної роботи. Аналіз спостережень розваг	5

7.	Практичне проведення музичних розваг	5
8.	Залікові заходи: – заняття у музичному гуртку – музичні заняття (3 заняття)	5 6
9.	ІНДЗ	5
10.	Документація. Ведення щоденника. Оформлення звіту	5
11.	Участь у конференціях: – настановна – підсумкова	2 2
Всього		100

Характеристика отриманих балів студентами за проходження виробничої практики подано в таблиці 2 і 3.

Таблиця 2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у систему європейського оцінювання ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка за 100бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	відмінно
B	82-89	добре
C	74-81	
D	64-73	задовільно
E	60-63	
FX	35-59	незадовільно
F	1-34	

Таблиця 3

Критерії оцінювання студентів-практикантів за національною шкалою

Оцінка	Критерії
--------	----------

<i>1</i>	<i>2</i>
«Відмінно»	<ul style="list-style-type: none"> – глибоке, усвідомлене розуміння завдань педагогічно практики у закладі дошкільної освіти; – відмінна підготовка до практики: проведення всіх видів занять, вірне ведення документації; – підготовка о роботи в ролі музичного керівника; – відмінні володіння музичним інструментом, голосом; – уміння самостійно складати сценарії святкових ранків, розваг, підбирати репертуар, проявляти креативність, готовність творчо працювати на високому рівні; – уміння встановлювати контакт з дітьми, вихователями, здійснювати індивідуальний підхід до дітей; – уміння володіти літературною українською мовою.
«Добре»	<ul style="list-style-type: none"> – достатня підготовка до практики, мати знання з педагогіки, психології, методики музичного виховання, добре володіння музичним інструментом, голосом, проводити на достатньому рівні музичні заняття, акомпанувати на фізкультурі, ранковій гімнастиці, розвагах, оформлювати щоденник практики та звітну документацію; – розуміння принципів підбору музичного матеріалу до різних видів і форм організації музичної діяльності дошкільників; – добре володіння музичним матеріалом; – підтримання ділового контакту з музичним керівником та вихователями;

<i>1</i>	<i>2</i>
«Задовільно»	<ul style="list-style-type: none"> – виконано обсяг програми педагогічної практики та індивідуального плану студента-практиканта; – проведення організаційних форм музичного виховання на належному професійному рівні, допущення суттєвих помилок у проведенні занять, ведення щоденника практики та звітної документації; – задовільне володіння музичним інструментом, голосом; – недостатнє використання наочності, допущення неточних завдань, запитань, вказівок;
«Незадовільно»	<ul style="list-style-type: none"> – нерозуміння завдань педагогічної практики, невиконання поставлених завдань, непроведення або часткове проведення музичних занять; – відсутність інтересу до включення в освітній процес; – незадовільне оформлення щоденника педагогічної практики та звітної документації; – незадовільне володіння музичним інструментом; – неспроможність студента до виконання фахової діяльності; – допущення грубих методичних та мовних помилок, неспроможність до їх виявлення та усунення.

Розділ 2. Виробнича (в закладах загальної середньої освіти) практика

2.1. Мета та завдання практики

Метою виробничої (в закладах загальної середньої освіти) практики є формування професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва шляхом закріплення та вдосконалення професійних вмінь та навичок, планування й організації музично-педагогічного процесу у ході безпосередньої участі в діяльності загальноосвітнього закладу, а також формування їхньої готовності до самостійної трудової діяльності, до виконання функцій вчителя музичного мистецтва через адаптацію до реальних умов школи, до педагогічної творчості, удосконалення професійної підготовки майбутніх спеціалістів у відповідності з вимогами сучасності, а також збору матеріалів для виконання курсової чи бакалаврської роботи.

Завдання практики: викладання музичного мистецтва як навчального предмету у відповідності з базовою програмою для закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту), а також програмою для профільних навчальних закладів; спостереження та аналіз досвіду роботи вчителів загальноосвітніх закладів і викладачів музичного мистецтва зокрема; поглиблення, збагачення і закріплення психолого-педагогічних, методичних і спеціальних знань, їх застосування у вирішенні конкретних педагогічних завдань; удосконалення вмінь складати тематичне і поурочне планування; формування та поглиблення вмінь розробляти контрольні-діагностичні матеріали для учнів; удосконалення професійно-педагогічних особистісних якостей (вміння проявляти витримку, педагогічний такт, гуманне ставлення до дітей, культура спілкування тощо); поглиблення стійкого інтересу до обраної професії і потреби в педагогічній самоосвіті; вироблення науково-дослідницького підходу до педагогічної діяльності; формування і розвиток виконавських умінь і навичок; ознайомлення з сучасним станом і проблемами навчально-виховної роботи в школах різноманітного типу, з передовим педагогічним досвідом вчителів музичного мистецтва та класних керівників; сприяння зростанню творчого потенціалу здобувачів освіти під час проведення науково-педагогічних досліджень.

У процесі проходження виробничої практики студенти повинні набути знань про умови, в яких їм доведеться реалізувати свій потенціал як фахівців, і бути до них професійно готовими. Це – сучасний рівень технічного оснащення закладів дошкільної освіти, рівень використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому просторі освітніх установ тощо. У результаті виконання програми практики студент має набути ключових компетентностей, які мають забезпечувати здатність особистості до ефективного розв'язання певного класу професійних завдань, що виникають у діяльності сучасного професіонала.

Виробнича практика спрямована на закріплення, оновлення знань і розвиток загально педагогічних та професійних умінь і навичок.

У результаті проходження виробничої практики здобувач освіти має знати: базові положення нормативних документів у галузі музично-естетичної освіти; зміст та структуру базової та профільної програм з музичного мистецтва, а також відповідних підручників; структуру уроку з музичного мистецтва; способи діагностики навчальних досягнень учнів з музичного мистецтва; особливості організації навчально-виховного процесу в сучасних освітніх закладах; особливості застосування ТЗН в умовах освітньої діяльності вчителів музичного мистецтва; основні форми організації освітньої діяльності школярів; особливості роботи вчителів музичного мистецтва в 1-4 та 5-7 класах; вікові особливості психологічного та фізичного розвитку школярів; зміст чинних програм з музичного мистецтва; етапи і методику підготовки до уроку; схему плану-конспекту уроку; основні види діяльності і методику їхньої організації на уроці музичного мистецтва; основні форми організації позакласної і позашкільної роботи з учнями.

Вміти: застосовувати на практиці основні принципи, методи та прийоми навчання та виховання; методично грамотно спланувати і провести урок; проводити уроки різних типів, зокрема, інтегровані уроки мистецтв; проводити уроки за чинними програмами з музичного мистецтва; використовувати різні форми організації освітньої діяльності школярів; використовувати ТЗН та ІКТ; складати календарні та поурочні плани з фахового предмету; організовувати, планувати та проводити різноманітні за формою і змістом виховні заходи;

працювати з колективами художньої самодіяльності; проводити виховну роботу зі школярами і їх батьками; розвивати творчі здібності школярів; спілкуватися з учнями, їхніми батьками та колегами по роботі; використовувати різноманітні методи науково-педагогічного дослідження; аналізувати навчально-методичну літературу; етично поводитися в колективі; застосовувати набуті знання, вміння та навички в освітній роботі з учнями; аналізувати програми і підручники з музики; розробляти плани-конспекти уроків з музичного мистецтва різних типів, форм; застосовувати як традиційні, так й інноваційні методи музичного виховання; здійснювати аналіз музично-педагогічної діяльності під час спостереження занять та самоаналіз власної роботи у процесі проведення уроків музичного мистецтва; розробляти тестові та творчо-діагностувальні завдання для учнів; застосовувати емпіричні методи наукового музично-педагогічного дослідження для збору даних у ході виконання курсової (бакалаврської) роботи.

2.2. Тематичний план проходження практики

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин
-------------------------------	-----------------

	денна форма навчання			
	усього	у тому числі		
		аудиторні заняття	практичні заняття	самостійна робота
МОДУЛЬ 1				
Змістовий модуль 1. Підготовка студента-практиканта до навчальної та виховної діяльності в школі				
Тема 1. Настановна конференція. Організація діяльності закладу загальної середньої освіти. Організація та оптимізація навчального процесу та діяльності учнів загальноосвітніх шкіл. Організація та забезпечення процесу навчання музичного мистецтва в середніх навчальних закладах. Вивчення календарно-тематичного плану роботи вчителя музичного мистецтва, ознайомлення з правилами ведення та оформлення шкільної документації.	9	-	6	3
Тема 2. Роль і функції вчителя музичного мистецтва. Змістовно-методичне та матеріально-технічне забезпечення проведення уроків музичного мистецтва. Відвідування уроків музичного мистецтва з метою складання уявлення про професійно-педагогічні вміння вчителя.	9	-	6	3
Тема 3. Відвідування уроків музичного мистецтва з метою вивчення їх структури, видів навчальної діяльності учнів на уроках музичного мистецтва, ефективних методів та прийомів навчання.	9	-	6	3
Тема 4. Спостереження та аналіз уроків музичного мистецтва. Ознайомлення з системою позакласної роботи музичного виховання у школі: з гуртками,	9	-	6	3

індивідуальними та масовими заходами.				
Тема 5.Спостереження та аналіз уроків музичного мистецтва. Спостереження та аналіз роботи вчителя з музично-обдарованими дітьми.	9	-	6	3
Разом за змістовим модулем 1	45	-	30	15
Змістовий модуль 2. Функції вчителя музичного мистецтва				
Тема 6. Проведення пробних уроків, спрямованих на визначення і вирішення освітніх, розвиваючих та виховних цілей уроку.	9	-	6	3
Тема 7. Проведення пробних уроків, спрямованих на визначення і вирішення освітніх, розвиваючих та виховних цілей уроку.	9	-	6	3
Тема 8.Проведення контрольних уроків з музичного мистецтва.	9	-	6	3
Тема 9.Проведення позакласного (виховного) заходу.	9	-	6	3
Тема 10.Організація і проведення роботи з дитячим хоровим колективом чи ансамблем (солістом).	9	-	6	3
Разом за змістовим модулем 2	45	-	30	15
Всього за виробничою практикою	90	-	60	30

2.3. Завдання для виробничої (в закладах загальної середньої освіти) практики:

- ознайомлення з освітнім закладом;
- вивчення особливостей організації та забезпечення процесу навчання музичного мистецтва в закладі;
- ознайомлення з навчально-методичною документацією вчителя музичного мистецтва та класного керівника;

- відвідування уроків музичного мистецтва, проведених учителем, здійснення їх психолого-педагогічного аналізу;
- ознайомлення з системою позакласної роботи музичного виховання у школі: з гуртками, індивідуальними та масовими заходами;
- спостереження занять у музичних гуртках, індивідуальної роботи з невстигаючими, музично обдарованими учнями;
- відвідування позакласних заходів, проведених учителем, здійснення їх психолого-педагогічного аналізу;
- відвідування уроків музичного мистецтва, позакласних заходів, занять у музичних гуртках, індивідуальної роботи з невстигаючими, музично обдарованими учнями, проведених іншими студентами (взаємовідвідування), здійснення їх психолого-педагогічного аналізу;
- складання планів-конспектів уроків музичного мистецтва та їх проведення;
- підготовка та проведення позакласних музично-виховних заходів (лекції-концерту, фольклорного свята, тематичного вечора, музично-театральної композиції, конкурсу – на вибір);
- проведення занять у музичних гуртках, індивідуальної роботи з невстигаючими, музично обдарованими учнями;
- самостійна робота (підготовка наочного, дидактичного матеріалів, презентацій тощо);
- оформлення відповідних записів у щоденнику педагогічної практики;
- проведення науково-педагогічного дослідження для збору даних у ході виконання курсової (бакалаврської) роботи;
- підготовка звітної документації та виступ на звітній конференції.

2.4. Звітна документація проходження практики

Під час проходження виробничої (в закладах загальної середньої освіти) практики студенти роблять відповідні записи у щоденнику педагогічної практики та звітують про виконання завдань практики керівнику. Після закінчення терміну проходження практики студенти здають на перевірку звітну

документацію керівнику практики. Звіт має містити відомості щодо виконання усіх завдань індивідуального плану проходження виробничої практики, мати висновки і пропозиції. Звіт про проходження виробничої практики захищається студентом на звітній конференції. За наявності комплексу звітних матеріалів і результатами захисту виробничої (в закладах загальної середньої освіти) практики виставляється оцінка, яка заноситься до залікової відомості та до залікової книжки студента.

Звітна документація про проходження виробничої (в закладах загальної середньої освіти) практики має містити наступні звітні матеріали:

- 1) індивідуальний план проходження виробничої практики (*Додаток 2*);
- 2) календарно-тематичний план проходження практики (*Додаток 3*);
- 3) характеристика з закладу загальної середньої освіти, завірена керівником освітньої установи та підписом вчителя музичного мистецтва;
- 4) звіт про проходження виробничої практики (*Додаток 5*);
- 5) щоденник педагогічної практики (розклад уроків музичного мистецтва, список учнів закріпленого класу, аналіз спостережень уроків музичного мистецтва, занять у музичних гуртках, індивідуальної роботи з невстигаючими, музично обдарованими учнями, позакласних заходів, проведених учителем та іншими студентами);
- 6) 10 розгорнутих планів-конспектів проведених уроків музичного мистецтва (5 – початкова школа; 5 – основна школа) (*Додаток 13*);
- 7) сценарії двох позакласних музично-виховних заходів (лекції-концерту, фольклорного свята, тематичного вечора, музично-театральної композиції, конкурсу – на вибір) (1 – початкова школа; 1 – основна школа) (*Додаток 14*);
- 8) конспект проведення заняття гуртка з музично обдарованими учнями;
- 9) відео презентація проходження практики.

Студент, який не надав звітної документації в повному обсязі, вважається таким, що не пройшов виробничу практику.

2.5. Критерії оцінювання результатів проходження практики

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до індивідуального плану практики. Робота студентів на всіх етапах виробничої практики оцінюється в балах за видами роботи. Систему рейтингових балів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

Таблиця 4

**Розрахунок рейтингових балів
за видами поточного і підсумкового контролю виконання студентами
завдань з виробничої (в закладах загальної середньої освіти) практики**

Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						Оформлення документації	Разом за семестр
T ₁	T ₂	T ₃	T ₄	T ₅	ЗМ 1 бали	T ₆	T ₇	T ₈	T ₉	T ₁₀	ЗМ 2 бали		
3	3	3	3	3	15	15	15	15	5	5	55	30	100

Характеристика отриманих балів студентами за проходження виробничої практики подано в таблиці 5 і 6.

Таблиця 5

Порядок переведення рейтингових показників успішності у систему європейського оцінювання ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка за 100бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	відмінно
B	82-89	добре
C	74-81	
D	64-73	задовільно
E	60-63	
FX	35-59	незадовільно
F	1-34	

Критерії оцінювання студентів-практикантів за національною шкалою

Оцінка	Критерії
«Відмінно»	Всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння студента творчо застосовувати отримані з фахових предметів знання, пов'язані з особливостями професійної діяльності. Студент сумлінно виконував всі завдання керівників практики, удосконалював на практиці свої знання щодо методики викладання музичного мистецтва у 1-7-х класах, що відображено у звіті. Звіт подано у встановлений термін, він містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, з підписом учителя музичного мистецтва, завірена керівником закладу загальної середньої освіти, з печаткою. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику - «відмінно».
«Добре»	Завдання виконані правильно, але недостатньо повно, в ході виконання завдань, була допущена певна кількість не дуже грубих помилок. Студент виконував завдання керівників практики, удосконалював на практиці свої знання щодо методики викладання музичного мистецтва у 1-7-х класах, що відображено у звіті. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи, але є певні невідповідності. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази завірені печаткою. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази - «добре».
«Задовільно»	Завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недопрацьована або оформлена з помилками. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази - «задовільно».
«Незадовільно»	Більшість завдань невиконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння роботи з

	учнями. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика-відгук.
--	--

Розділ 3. Виробнича (переддипломна) практика

3.1. Мета та завдання практики

Мета практики. Закріпити теоретичні знання психолого-педагогічних дисциплін у здобувачів освіти, професійних умінь і навичок, особистісних якостей музичного керівника та вчителя музичного мистецтва, використання різних форм, методів і прийомів роботи з музичного виховання, планування і проведення роботи з дітьми, виховання любові і інтересу до майбутньої професії, вивчення ППД музичних керівників та вчителів музичного мистецтва міста, підготовка студентів до виконання функцій вчителя музичного мистецтва і класного керівника через адаптацію до реальних умов школи, до педагогічної творчості, конкретизацію системи загально-педагогічних знань, вмінь і навичок майбутніх вчителів, формування організаційних умінь і навичок на основі поваги до особистості, залучення студентів до активної суспільної просвітницької діяльності.

Завдання практики: застосовувати теоретичні знання, уміння, навички з дисциплін циклу професійної підготовки; формувати і розвивати у майбутніх музичних керівників необхідні професійні уміння і якості; вивчати сучасний стан виховної роботи з музично-естетичного виховання в ЗДО та викладання музичного мистецтва як навчального предмету у відповідності з базовою програмою для загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту), а також програмою для профільних навчальних закладів; вивчати ППД музичних керівників та вчителів музичного мистецтва; формувати вміння складати тематичне і поурочне планування, розробляти контрольні-діагностичні матеріали для учнів; розвивати професійно-педагогічні особистісні якості (вміння проявляти витримку, педагогічний такт, гуманне ставлення до дітей, культура спілкування тощо); виховувати любов до майбутньої професії, потребу у самоосвіті; розвиток творчого ставлення до педагогічної праці.

У результаті проходження виробничої (переддипломної) практики студент має знати: завдання музичного виховання; особливості музичного розвитку дошкільників та методику обстеження музичних здібностей дітей; методику

проведення різних форм музичного виховання; методи і прийоми навчання дошкільників різним видам музичної діяльності; планування роботи з музичного виховання в ЗДО; форми роботи музичного керівника із сім'єю; теорію і методологію музичного виховання в ЗДО; права і посадові обов'язки музичного керівника; базові положення нормативних документів у галузі музично-естетичної освіти, зміст та структуру базової та профільної програм з музичного мистецтва, а також відповідних підручників; ключові положення методології загальної музичної освіти сутність і функції методики музичного виховання у школі, структуру уроку з музичного мистецтва; різноманіття форм, методів організації музичної освіти у ЗЗСО, способи діагностики навчальних досягнень учнів з музичного мистецтва; особливості організації освітнього процесу в сучасних закладах освіти, особливості застосування ТЗН в умовах навчально-виховної діяльності вчителів музичного мистецтва; основні закономірності, принципи, методи і прийоми навчання та виховання основні види діяльності і методику їх організації на уроці музичного мистецтва, основні форми організації навчально-виховної діяльності школярів, різноманітні типи та структури уроків; особливості роботи вчителів музичного мистецтва в 1-7 класах, вікові особливості психологічного та фізичного розвитку школярів, особливості гігієни та охорони дитячих голосів; зміст програм «Музичне мистецтво» в 1-7 класах; етапи і методику підготовки до уроку, схему план-конспекту уроку, методику проведення і підготовки виховних заходів, методику роботи з колективами художньої самодіяльності.

Вміти: орієнтуватися в різних формах організації музичної діяльності дітей; орієнтуватися в методах музичного виховання; оцінювати художню значущість музичного репертуару, який використовується в роботі з дітьми; планувати роботу з музичного виховання, застосовувати на практиці основні принципи, методи та прийоми навчання та виховання; методично грамотно спланувати і провести уроки різних типів; використовувати різні форми організації навчально-виховної діяльності школярів; організовувати, планувати та проводити різноманітні за формою і змістом виховні заходи; аналізувати програми і підручники з музики (для базового та профільного рівнів);

аналізувати навчально-методичну літературу; застосовувати набуті знання, вміння та навички в навчально-виховній роботі з учнями основної та старшої школи; складати календарні та поурочні плани з фахового предмету; розробляти сценарії і плани-конспекти уроків з музичного мистецтва в різних типах, формах, жанрах; проводити як фрагменти, так і повні уроки, аналізувати їх; працювати з колективами художньої самодіяльності; знати фізіологічні вікові особливості учнів, особливості гігієни та охорони дитячих голосів; діагностувати та розвивати творчі здібності школярів; досконало володіти музичним інструментом, вокалом, диригентським жестом, використовувати ТЗН; спілкуватися з учнями, їх батьками та колегами по роботі; етично поводитися в колективі.

Протягом проходження практики у студентів мають бути сформовані мовленнєві, комунікативні, соціально-особистісні, загальнонаукові, професійні компетенції.

3.2. Тематичний план проходження практики

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма навчання			
	усього	у тому числі		
аудиторні заняття		практичні заняття	самостійна робота	
МОДУЛЬ 1				
Змістовий модуль 1. Організаційна робота майбутнього музичного керівника				
Тема 1. Установча конференція.	1	-	1	-
Тема 2. Ознайомлення з освітнім закладом та з практичною діяльністю музичного керівника.	3	-	3	-
Тема 3. Складання індивідуального плану роботи на період практики.	4	-	1	3
Разом за змістовим модулем 1	8	-	5	3
Змістовий модуль 2. Фахова діяльність				
Тема 4. Планування та підготовка студентів разом з методистом з фаху до проведення пробних музичних занять.	8	-	5	3

Тема 5.Планування та проведення залікових музичних занять.	8	-	5	3
Тема 6.Акомпанемент на ранковій гімнастиці.	8	-	5	3
Тема 7.Планування та проведення розваги.	8	-	5	3
Разом за змістовим модулем 2	32	-	20	12
Змістовий модуль 3. Організаційна діяльність майбутнього вчителя музичного мистецтва				
Тема 8. Установча конференція.	1	-	1	-
Тема 9. Ознайомлення з навчальним закладом. Вивчення та аналіз шкільної документації.	5	-	2	3
Тема 10.Складання індивідуального плану роботи на період практики.	4	-	1	3
Тема 11.Ведення щоденника педагогічної практики.	4	-	1	3
Разом за змістовим модулем 3	14	-	5	9
Змістовий модуль 4. Фахова діяльність				
Тема 12.Відвідування й аналіз індивідуальних занять, форм перевірки знань учнів, методів і форм навчальної роботи.	8	-	5	3
Тема 13.Планування та підготовка студентів разом з методистом з фаху до проведення пробних музичних занять.	8	-	5	3
Тема 14.Планування та проведення студентами пробних музичних занять.	13	-	10	3
Тема 15.Планування та проведення студентами залікових музичних занять.	13	-	10	3
Тема 16. Планування та проведення музично-просвітницьких заходів.	13	-	10	3
Разом за змістовим модулем 4	55	-	40	15
Змістовий модуль 5.Підготовка звітної документації та презентації своєї роботи				
Тема 17.Підготовка та оформлення звітної документаціїіз практики.	8	-	5	3
Тема 18.Участь у звітній конференції.	3	-	-	3
Разом за змістовим модулем 5	11	-	5	6
Всього за виробничою практикою	120	-	75	45

3.3. Завдання для виробничої (переддипломної) практики

- ознайомлення з освітніми закладами;
- вивчення особливостей організації та забезпечення процесу музичного виховання і навчання музичного мистецтва в закладах освіти;
- ознайомлення з навчально-методичною документацією музичного керівника і вчителя музичного мистецтва;
- проведення ранкової гімнастики та фізкультурних занять в різних вікових групах;
- складання планів-конспектів музичних занять в різних вікових групах та їх проведення;
- розробка сценарію розваги та її проведення;
- відвідування уроків музичного мистецтва, занять музичних гуртків, проведених учителем, аналіз методів і форм навчальної роботи, форм перевірки знань учнів;
- складання планів-конспектів уроків музичного мистецтва та їх проведення;
- підготовка та проведення позакласних музично-виховних заходів;
- проведення заняття у музичних гуртках, індивідуальної роботи з музично обдарованими учнями;
- самостійна робота (підготовка наочного, дидактичного матеріалів, презентацій тощо);
- оформлення відповідних записів у щоденнику педагогічної практики;
- підготовка звітної документації та виступ на звітній конференції.

3.4. Звітна документація проходження практики

Під час проходження виробничої (переддипломної) практики студенти роблять відповідні записи у щоденнику педагогічної практики та звітують про виконання завдань практики керівнику. Після закінчення терміну проходження практики студенти здають на перевірку звітну документацію керівнику

практики. Звіт має містити відомості щодо виконання усіх завдань індивідуального плану проходження виробничої практики, мати висновки і пропозиції. Звіт про проходження виробничої практики захищається студентом на звітній конференції. За наявності комплекту звітних матеріалів і результатами захисту виробничої (переддипломної) практики виставляється оцінка, яка заноситься до залікової відомості та до залікової книжки студента.

Звітна документація про проходження виробничої (переддипломної) практики має містити наступні звітні матеріали:

- 1) індивідуальний план проходження виробничої практики (*Додаток 2*);
- 2) календарно-тематичний план проходження практики (*Додаток 3*);
- 3) характеристики з закладів дошкільної та загальної середньої освіти, завірені керівниками освітніх установ та підписами музичного керівника і вчителя музичного мистецтва;
- 4) звіт про проходження виробничої практики (*Додаток 5*);
- 5) щоденник педагогічної практики (розклад музичних занять, список дітей закріпленої групи, розклад уроків музичного мистецтва, список учнів закріпленого класу);
- 6) 4 розгорнутих планів-конспектів музичних занять в різних вікових групах (*Додаток 9*);
- 7) сценарій розваги (*Додаток 10*);
- 8) 8 розгорнутих планів-конспектів проведених уроків музичного мистецтва (4 – початкова школа; 4 – основна школа) (*Додаток 13*);
- 9) сценарії двох позакласних музично-виховних заходів (1 – початкова школа; 1 – основна школа) (*Додаток 14*);
- 10) відео презентація проходження практики.

Студент, який не надав звітної документації в повному обсязі, вважається таким, що не пройшов виробничу практику.

3.5. Критерії оцінювання результатів проходження практики

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до індивідуального плану практики. Робота

студентів на всіх етапах виробничої практики оцінюється в балах за видами роботи. Систему рейтингових балів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

Таблиця 7

**Розрахунок рейтингових балів
за видами поточного і підсумкового контролю виконання
студентами завдань з виробничої (переддипломної) практики**

ЗМ 1				ЗМ 2					ЗМ 3					ЗМ 4					ЗМ 5			Разом бали	
T ₁	T ₂	T ₃	ЗМ 1 бали	T ₄	T ₅	T ₆	T ₇	ЗМ 2 бали	T ₈	T ₉	T ₁₀	T ₁₁	ЗМ 3 бали	T ₁₂	T ₁₃	T ₁₄	T ₁₅	T ₁₆	ЗМ 4 бали	T ₁₇	T ₁₈		ЗМ 5 бали
5	6	6	17	5	6	6	6	23	-	3	5	4	12	4	5	5	10	8	32	6	10	16	100

Характеристика отриманих балів студентами за проходження виробничої практики подано в таблиці 8 і 9.

Таблиця 8

**Порядок переведення рейтингових показників успішності у систему
європейського оцінювання ECTS**

Оцінка ECTS	Оцінка за 100бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	відмінно
B	82-89	добре
C	74-81	
D	64-73	задовільно
E	60-63	
FX	35-59	незадовільно
F	1-34	

Критерії оцінювання студентів-практикантів за національною шкалою

Оцінка	Критерії
«Відмінно»	<p>Всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння студента творчо застосовувати отримані з фахових предметів знання, пов'язані з особливостями професійної діяльності. Студент сумлінно виконував всі завдання керівників практики, удосконалював на практиці свої знання щодо методики викладання музичного виховання в ЗДО в різних вікових групах та музичного мистецтва у 1-7-х класах, що відображено у звіті. Звіт подано у встановлений термін, він містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Є характеристики з закладів дошкільної та загальної середньої освіти, завірені керівниками освітніх установ та підписами музичного керівника і вчителя музичного мистецтва. Характеристики позитивні, оцінки керівників за практику - «відмінно».</p>
«Добре»	<p>Завдання виконані правильно, але недостатньо повно, в ході виконання завдань, була допущена певна кількість не дуже грубих помилок. Студент виконував завдання керівників практики, удосконалював на практиці свої знання щодо методики викладання музичного виховання в ЗДО в різних вікових групах та музичного мистецтва у 1-7-х класах, що відображено у звіті. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи, але є певні невідповідності. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Є характеристики з закладів дошкільної та загальної середньої освіти, завірені керівниками освітніх установ та підписами музичного керівника і вчителя музичного мистецтва. Характеристики позитивні, оцінки керівників за практику - «добре».</p>

«Задовільно»	Завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недопрацьована або оформлена з помилками. У характеристиках оцінки керівників за практику - «задовільно».
«Незадовільно»	Більшість завдань невиконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння роботи з дітьми дошкільного віку та школярами. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристики.

Рекомендована література

Виробнича (в закладах дошкільної освіти) практика

Основна:

1. Музична педагогіка : навч. посіб. / О.М.Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. – 248с.
2. Методика музичного виховання в дитячому садку: підручник / С.Шоломович. І.Рудченко. Р.Зінич. – К.: Музична Україна, 2000. – 246 с.
3. Музика розвиває, виховує, оздоровлює : навч.-метод. посіб. / Світлана Нечай. – К.: Світлич, 2012. – 144с.
4. Методика музичного виховання в дитячому садку: підручник / Н.А. Ветлугіна . – К.: Музична Україна , 1996. – 271 с.
5. Музичне виховання у дошкільному навчальному закладі: збірник методичних матеріалів / Упор. І.А. Романюк. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 104 с.
6. Дитина. програма виховання і навчання дітей від двох до семи років [Текст]. – 3-тє вид., доопрац. та доп. – К.: 2012. – 490 с.

Допоміжна:

1. Розвиток дошкільнят в музично-руховій діяльності: навч.-метод. Л.Галіцина, 2006. – 128 с. – (Б-ка «Шкіл. світу»).
2. Новикова Г.П. Музичне виховання дошкільнят [Текст]: посібник для працівників дошкільних навчальних закладів / Г.Н. Новикова. – К.: Музична Україна, 2000. – 202с.

3. Рибальська Н. Календарне планування музичних занять // Палітра педагога. – 2003. - №3. – с.27 – 31
4. Сорока Т.В. Музичне виховання дітей перед дошкільного віку. – Запоріжжя: ЛПС ЛТД, 2002. – 84 с.
5. Олексюк О.М.; Ткач М.М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва: навч. посіб. / О. Олексюк, М.Ткач. – К.: Знання України, 2004. – 264 с.
6. Орф К. Система детского музыкального воспитания / К. Орф. – М.: 1971. – 238 с.
7. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва / Г.М. Падалка. – К.: Освіта України, 2008. – с. 46, 52, 53, 55, 174 – 176.

Виробнича (в закладах загальної середньої освіти) практика

Основна:

1. Аристова Л. Методика музичного навчання та виховання: навч.-метод. посібник. Миколаїв: Іліон, 2018. 404 с.
2. Ветлугіна Г. Музичний розвиток дитини. К.: Муз.Укр., 1978.
3. Вовк М. В. Методика музичного виховання молодших школярів. Івано-Франківськ, 2007. 264 с.
4. Гадзюк Г. Г. З музично-педагогічного досвіду. Збірник статей. Харків, «Видавництво «Сага», 2008. 188 с.
5. Кушка Я. Методика музичного виховання дітей. Вінниця.: Нова книга, 2007. 120 с.
6. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах . К.: Либідь, 2001.
7. Попов В. Організаційні і методичні основи роботи дитячого хору. К., 1990.
8. Раввінов О. Методика хорового співу в школі. К.: Муз. Укр., 1971. 120 с.
9. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі. Т.: Навчальна книга – Богдан, 2001, 232 с.
10. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в основній школі. Т.: Навчальна книга – Богдан, 2001, 254 с.
11. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання. Київ.: 1997.

12. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-методичний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011, 640 с.
13. Хлебникова Л. О. Методика хорового співу в початковій школі. Метод.посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006.
14. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти: навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. 472 с.

Репертуарні збірники та нотні видання.

1. Колесса Ф. Шкільний співаник. Київ. Музична Україна,1993. 223с. (перевидання)
2. Кушка Я. С. Збірник пісень для школярів. Частина 2. Нотний додаток. Збірник пісень для школярів. Вінниця: Нова книга, 2007. 124с.
3. Україно, мій ти краю. Збірник пісень А. Басової на вірші М. Підгірянки: Ів.-Франківськ.облвидав «Галичина», 1992. 56с.
4. Савчук В. Я. Пісенний світ школяра. Навчально-методичний посібник, Ч. I, Ч. II. Івано-Франківськ, 2006, 2007.
5. Хрестоматія з практикуму шкільного репертуару. Загальне упорядкування Вовк М. В. Ів.-Франківськ, Ч. I, 2006.164с.; Ч.ІІ, 2008.165с.
6. Хрестоматія з хорового співу. Співає «Жайвір». Львів. Край, 2008.
7. Підручники з музичного мистецтва для загальноосвітньої школи Л. Кондратової, Л. Масол, Л. Аристової, 2017-2018 р.р.

Інформаційні ресурси

1. Сховище фонограм (плюс та мінус) на сайті “Талановиті діти Львова” - <http://ledi-di.ucoz.ua>
2. Онлайнове сховище мінусовок та караоке – <http://www.karaoke-karaoke.com.ua>
3. Запис голосу онлайн – <http://vocaroo.com>
4. Запис звуку, видалення голосу з пісні, зміна тональності, темпу - <http://vocalremover.ru>
5. Онлайнова студія звукозапису – <http://www.audiotool.com>
6. Онлайнова студія звукозапису – <http://soundation.com>
7. Хмарні нотні редактори – <http://www.melod.us>

8. Онлайнове піаніно, ноти – <http://pianonotes.ru>

9. Електронні підручники

[Музычне мистецтво 1klas Arystova.pdf](#)

[Музычне мистецтво 2klas Arystova.pdf](#)

[Музыка 3klas Arystova.pdf](#)

[Музычне мистецтво 4klas Arystova.pdf](#)

[1-klas-mistectvo-kondratova-2018.pdf](#)

[2-klas-mistectvo-kondratova-2019.pdf](#)

[1-klas-mistectvo-kalinichenko-2018.pdf](#)

[2-klas-mistectvo-kalinichenko-2019.pdf](#)

[1-klas-mistectvo-masol-2018.pdf](#)

[Mystectvo Maso 1klas.pdf](#)

[2-klas-mistectvo-masol-2019.pdf](#)

[Mystectvo 2klas Masol.pdf](#)

Виробнича (переддипломна) практика

Основна:

1. Музична педагогіка : навч. посіб. / О.М.Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. – 248с.

2. Методика музичного виховання в дитячому садку: підручник / С.Шоломович. І.Рудченко. Р.Зінич. – К.: Музична Україна, 2000. – 246 с.

3. Музыка розвиває, виховує, оздоровлює : навч.-метод. посіб. / Світлана Нечай. – К.: Світич, 2012. – 144с.

4. Дитина. програма виховання і навчання дітей від двох до семи років [Текст]. – 3-тє вид., доопрац. та доп. – К.: 2012. – 490с.

5. Аристова Л. С. Музичне мистецтво [Текст] : підруч. для 1 кл. / Л. С. Аристова, В. В. Сергієнко. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. – 128 с. : іл. /Наказ МОН, молодь та спорту України від 07.02.2012р. №118

6. Аристова Л. С. Музичне мистецтво [Текст] : підруч. для 2 кл. / Л. С. Аристова, В. В. Сергієнко. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. – 128 с. : іл. /Наказ МОН, молодь та спорту України від 18.06.2012р. №718
7. Аристова Л. С. Музичне мистецтво [Текст] : підруч. для 3 кл. / Л. С. Аристова, В. В. Сергієнко. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. – 112 с. : іл. /Наказ МОН України від 17.07.2013р. №994
8. Аристова Л. С. Музичне мистецтво [Текст] : підруч. для 4 кл. / Л. С. Аристова, В. В. Сергієнко. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2015. – 128 с. : іл. /Наказ МОН України від 20.07.2015р. №777
9. Верховинець В.М. Весняночка. – 5-е вид. – К.: Муз. Україна, 1989.
10. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі. – Тернопіль: Навчальна книга– Богдан, 2004. – 104 с.
11. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Е. В. Белкіна, О. В. Калініченко, І. В. Руденко. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 256 с.
12. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в основній школі: Навч. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 272 с.
13. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі: Навч. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 216 с.

Допоміжна:

1. Розвиток дошкільнят в музично-руховій діяльності: навч.-метод. Л. Галіцина, 2006. – 128 с. – (Б-ка «Шкіл. світу»).
2. Новикова Г.П. Музичне виховання дошкільнят [Текст]: посібник для працівників дошкільних навчальних закладів / Г.Н. Новикова . – К.: Музична Україна, 2000. – 202с.
3. Рибальська Н. Календарне планування музичних занять // Палітра педагога. – 2003. - №3. – с.27 – 31
4. Олексюк О.М.; Ткач М.М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва: навч. посіб. / О. Олексюк, М.Ткач. – К.: Знання України, 2004. – 264 с.

5. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва / Г.М. Падалка. – К.: Освіта України, 2008. – с. 46, 52, 53, 55, 174 – 176.
6. Ростовський О. Я. Взаємодія різних видів мистецтва на уроках музики: Методичні рекомендації. – К.: Освіта, 1991. – 48 с.
7. Слухання музики в загальноосвітній школі: Метод. рекомендації/ Укл. Н.М. Зелінська. – К.: ІСДО, 1996.

Інформаційні ресурси

1. Музичне мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи. / Кер. авт. колективу Хлебнікова Л. М. - <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/pochatkova-shkola/onovleni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli-1-4-klasiv>
2. Музичне мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 5-7 класи. / Кер. авт. колективу Масол Л. М. - <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi-pidruchniki-ta-navchalno-metodichni-posibniki-rekomendovani-mon>
3. Державний стандарт початкової загальної освіти - <http://old.mon.gov.ua/ua/often-requested/state-standards/>
4. Державний стандарт повної загальної середньої освіти - <http://old.mon.gov.ua/ua/often-requested/state-standards/>
5. Відеоматеріали до оновлених навчальних програм - <https://www.ed-era.com/mon.html>

Додатки

Додаток 1

Зразок оформлення титульної сторінки

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УМАНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ ІМ. Т.Г. ШЕВЧЕНКА»

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

про проходження виробничої _____ практики
(вид практики)

студента (-ки) ____ курсу _____ групи
спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

КВНЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т.Г. Шевченка»

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

який проходив (-ла) виробничу практику

_____
(база проходження практики)

в період з _____ по _____ 20__ р.

Керівник практики

_____
(прізвище, ініціали)

Індивідуальний план проходження

виробничої _____ практики
(вид практики)

студента (-ки) ___ курсу _____ групи

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

в період з _____ по _____ 20__ р.

№	Види роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Виконання завдань організаційного етапу: – участь у роботі настановчої конференції – визначення завдань на проходження практики – знайомство з базами практики – складання індивідуального плану проходження практики		
2.	Виконання завдань практики Завдання... Завдання... Завдання...		
3.	Виконання завдань заключного етапу проходження практики: – підготовка методичних матеріалів – оформлення матеріалів – підготовка звіту		

Керівник практики: _____
(прізвище, ініціали)

Календарно-тематичний план проходження*

виробничої _____ практики

(вид практики)

студента (-ки) ___ курсу _____ групи

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

в період з _____ по _____ 20__ р.

Дата	Зміст роботи	Відмітка керівника практики

*В календарно-тематичний план записуються усі види роботи, пов'язані з проходження означеного виду практики (самостійна робота, консультації з викладачами тощо).

Зразок оформлення титульної сторінки звіту практики

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УМАНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ ІМ. Т.Г. ШЕВЧЕНКА»

ЗВІТ

про проходження виробничої _____ практики
(вид практики)

студента (-ки) _____ курсу _____ групи
спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

КВНЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т.Г. Шевченка»

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

який проходив (-ла) виробничу практику

_____
(база проходження практики)

в період з _____ по _____ 20__ р.

Оцінка _____

Керівник практики _____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

Схема звіту студента-практиканта

Зміст звіту

1. Характеристика бази закладу освіти: керівництво закладу, педагогічні кадри, матеріально-технічне забезпечення тощо.
2. Висвітлити виконану навчально-методичну роботу:
  - які заняття (уроки) були відвідані;
  - які заняття (уроки) були проведені самостійно;
  - аналіз інших видів виконаної навчальної роботи.
3. Висвітлити виконану виховну роботу:
  - які виховні заходи були відвідані;
  - які виховні заходи були проведені самостійно;
  - аналіз інших видів виконаної виховної роботи.
4. Висвітлити види самостійної роботи:
  - який підготували дидактичний матеріал;
  - яку виготовили наочність (фото-, відеоматеріали, презентації тощо);
  - аналіз інших видів самостійної роботи.
5. Труднощі, які виникали під час практики, пропозиції щодо вдосконалення організації та проведення практики.
6. Загальні висновки.

Дата _____

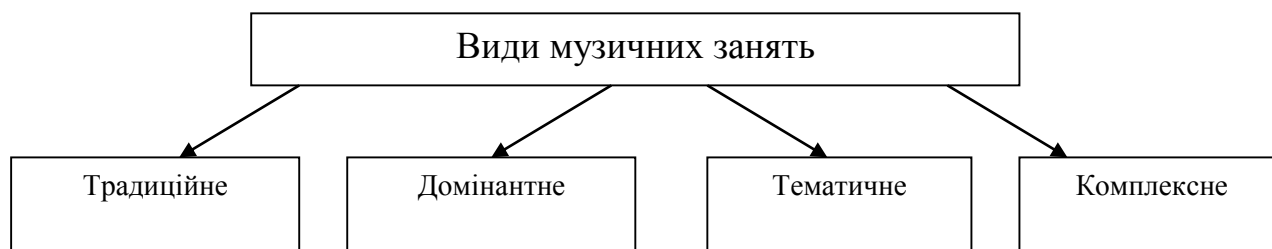
_____
(підпис) (ініціали, прізвище студента-практиканта)

Сучасні вимоги щодо видів та завдань музичних занять у закладі дошкільної освіти

Заняття – форма дошкільного навчання, за якої педагог, працюючи з групою дітей у встановлений режимом час, організовує і спрямовує пізнавальну діяльність з урахуванням індивідуальних особливостей кожної дитини.

На сучасному етапі утвердився погляд на заняття як на форму педагогічного впливу на дітей, яка поєднує розвивальний і виховний ефекти навчання, формує у дітей уміння активно засвоювати знання і творчо використовувати їх за безпосередньої участі педагога, що сприяє набуттю досвіду спільної діяльності з дорослими і однолітками.

Основні вимоги до музичних занять неодноразово розглядалися на сторінках фахової літератури такими українськими науковцями, педагогами, як А. Шевчук, Т. Сорокою, Н. Рубальською, Т. Науменко.

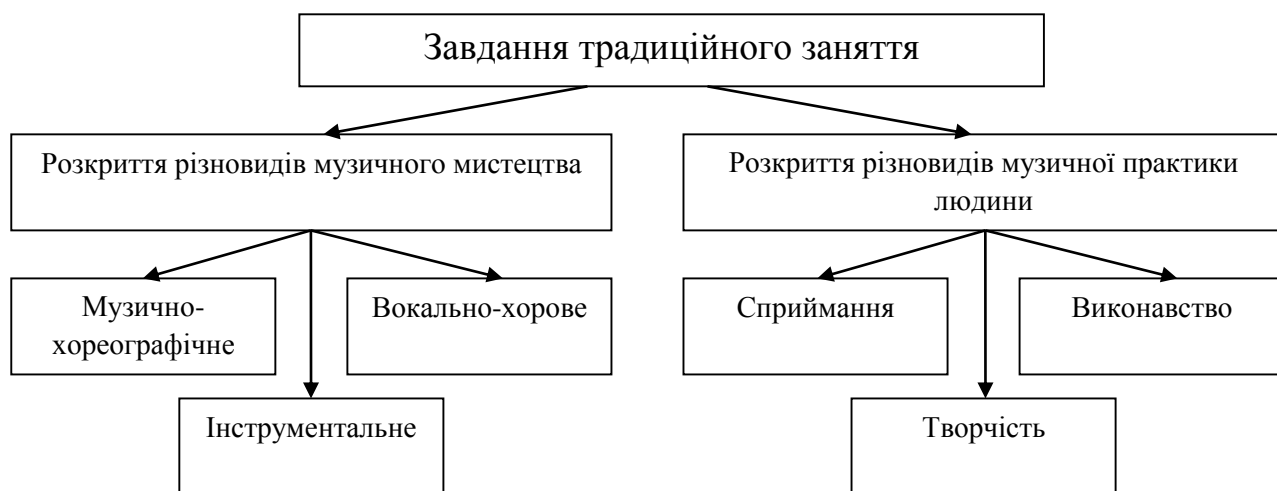

Традиційне заняття – заняття, в ході якого поєднані всі, запропоновані програмою, види дитячої музичної діяльності: слухання, співи, музично-ритмічні рухи, гра на музичних інструментах.

У практиці навчання під час традиційного заняття вважають доцільним розподіл різних видів діяльності у такій послідовності. На початку заняття дають невеликі *музично-ритмічні вправи*, частіше тренувального характеру (окремі елементи танцю, шиккування, необхідні для нового танцю, хороводу, святкового маршу). Ці рухи організовують увагу дітей і готують їх до завдань, що вимагають слухової уваги. Після вправ діти *слухають музику і співають*. Спів включає різноманітні вокальні вправи, виконання творчих завдань, вправ на розвиток музичного слуху, розучування 2-3 пісень. Наступним етапом навчання є *музично-ритмічна діяльність* у формі гри, веселого танцю, хороводу. Спокійні завдання, чергуючись із динамічними, дають змогу рівномірно розподіляти фізичне навантаження на дітей.

Структура занять має бути гнучкою та, відповідно до віку дітей, змісту, особливостей матеріалу, видозмінюватися. Можна розпочати заняття не з ритмічних вправ, а зі співів чи слухання музики, а також з виконання нової пісні чи п'єси для рухів.

Починаючи з середньої групи, застосовують завдання на розвиток дитячої творчості у рухах та пластиці. У старшій групі — пісенна творчість. Важливим компонентом заняття є *музично-дидактичні ігри*. Як відмічає А. Шевчук, традиційне заняття потрібно розуміти не як застарілу форму, а як випробувану форму, що відповідає особливостям розвитку дітей.

Тематичне заняття – заняття, що у його змісті інтегрують музичну діяльність, під час якої діти навчаються розуміти музичні твори у трьох провідних темах:

1. Які емоції та почуття передає та викликає музика?
2. Про що розповідає музика?
3. Як розповідає музика?

Ці три теми визначають послідовність опанування музичного твору. Разом з цим виховний зміст тематичних занять може бути збагачений життєвою тематикою.

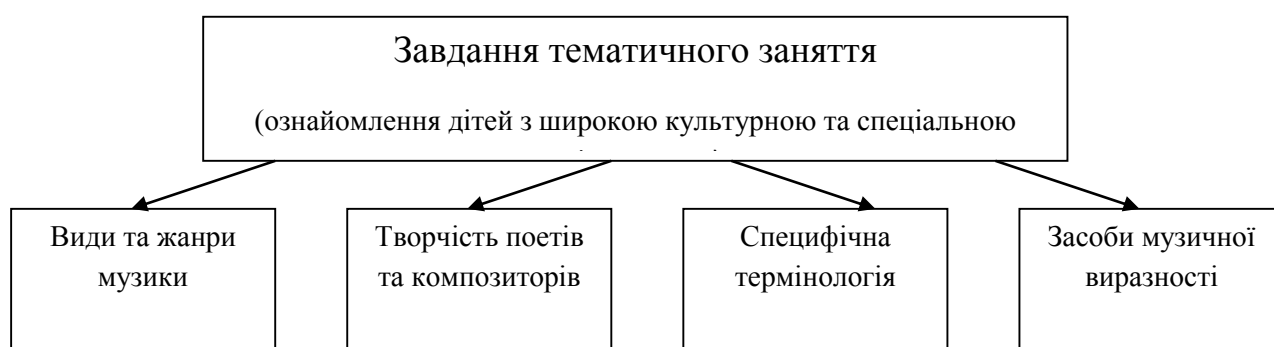
У молодших та середніх групах рекомендують таку тематику. Наприклад:
Іграшки: "На гостинах у іграшок", "Свято Новорічних іграшок".

Природні явища: "До сонечка у гості", "Сонечко та дощик".

Пори року: "Закликаємо пташок до рідного краю", "Пригоди осіннього листочка".

Старшим дошкільникам бажано запропонувати теми соціального й суто музичного спрямування. Наприклад:

"Пісенність поезії Лесі Українки", "Пісні улюбленого композитора", "Яскравий світ музичних звуків", "Що ми знаємо про музичні інструменти", "Танцювальні жанри в музиці" тощо.

Домінантне заняття – заняття, у якому домінує один з видів дитячої музичної діяльності.

У ході заняття доцільно: варіювати дитяче музичне сприймання; практикувати колективне та індивідуальне виконання пісень чи рухів з творчим виконанням; здійснювати почергове виконавство дітей та дорослих.

Комплексне заняття – заняття, що в ньому інтегрують кілька видів діяльності (здебільшого художніх): пісенну (або танцювальну), художньо-мовленнєву, образотворчу. Тобто, певну тему розкривають через ці види художньої діяльності.

Тематикою для побудови комплексного заняття може бути: підсумок про пори року, народний фольклор, народне мистецтво, народні свята, класична музика тощо. Під впливом прослуханої музики хтось з дітей демонструє здібності у словотворчості, хтось у малюванні, аплікації, ліпленні чи вигадують рухи для гри.

Проведення цих занять потребує серйозної підготовки всіх педагогів, які працюють з даною групою дітей.

Комплексні заняття проводяться після того, як діти на занятті із малювання (аплікації), музики, художньої літератури (розвитку Мовлення) засвоїли низку програмових знань.

Завдання комплексного заняття - розвиток різних творчих здібностей дошкільнят (образотворчих, музичних, театральних, літературних) засобами музики.

Схема аналізу музичного заняття

I. Вид заняття

II. Мета заняття

Програмні матеріали. Відповідність вимогам. Наступність з попереднім заняттям. Доступність для дітей, чіткість визначення програмного матеріалу.

III. Підготовка до музичного заняття

1. Підготовка практиканта:

а) добір змісту методів проведення заняття і методичних прийомів;

б) добір дидактичного матеріалу, наочних посібників, ігрового матеріалу.

в) створення умов для проведення музичного заняття (приміщення, обладнання);

2. Підготовка дітей до заняття:

а) створення інтересу у дітей до заняття;

б) підведення дітей до сприймання і засвоєння змісту заняття;

в) попередня робота з дітьми.

IV. Зміст заняття

1. Початок заняття:

а) продуманість етапів заняття;

б) здійснення на занятті педагогічних принципів: послідовність, активність, свідомість, наочність, систематичність, індивідуальний підхід;

в) методичні прийоми, використання музичним керівником в ході занять для дітей з метою засвоєння програмного змісту.

2. Стан дитячого колективу в ході заняття, стійкість уваги, інтереси, активність, свідомість, наочність, самостійність, усвідомлення, творчість.

4. Повернення музичного керівника, тон і характер зведення до дітей, культура мови, рівень оволодіння музичним матеріалом.

V. Закінчення занять

1. Форма закінчення занять: підведення підсумків, оцінка роботи.

2. Стан дитячого колективу під кінець занять: бадьорість, задоволення.

VI. Висновки

Тривалість заняття. Виконання наміченого плану. Оцінка засвоєння дітьми програмного матеріалу. Педагогічна цінність заняття з точки зору навчально-виховних завдань.

КАРТА АНАЛІЗУ МУЗИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

(Розділи: «Слухання», «Співи» «Музично-ритмічні рухи», «Гра на музичних інструментах»)

МЕТА _____

ГРУПА _____

ВИХОВАТЕЛЬ _____

ДАТА _____

МУЗКЕРІВНИК _____

Критерії аналізу діяльності музичного керівника	Оцінка	Висновки
Слухання		
Ознайомлення дітей з доступними їхньому сприйняттю зразками сучасної, класичної, народної музики		
Надання певних повідомлень про музику, композиторів, тему, яка розкрита в музиці		
Розвиток музичного сприйняття дітей, формування здатності емоційно відгукуватись на почуття, виражені музикою		
Формування вміння розрізняти та називати жанри, характер музики		
Ознайомлення із засобами музичної виразності (лад, мелодія, тембр, темп)		
Формування вміння впізнавати зіграні музичні мелодії знайомих пісень		
Активізація дітей до висловлювання свого ставлення до музичних творів та естетичного оцінювання		
Співи		
Створення «звукової атмосфери», яка сприяє збереженню дитячого голосу та слуху		
Добір музичного репертуару відповідно до вікових та індивідуальних особливостей дітей		
Формування співочих вмінь, навичок, які сприяють виразному виконанню (співати інтонаційно чисто, ритмічно, із заданою динамікою, диханням, чітко вимовляючи слова в піснях, без крику та напруження		
Навчання виконання пісень (соло та в ансамблі) в різному темпі, за допомогою педагога та самостійно, у		

супроводі та без супроводу інструмента		
Розвиток музичного слуху, привчання розрізняти правильний та неправильний спів, висоту звуків, їх тривалість, напрямок руху мелодії, чути себе під час співу, помічати та виправляти помилки		
Ознайомлення із структурою пісні		
Проведення індивідуальної роботи з дітьми, що нечисто інтонують		
Заохочення дітей до імпровізації у співах		
Виховання інтересу та любові до народних пісень		
Слідкування за позою дітей під час співу сидячи чи стоячи		
Музично-ритмічні рухи		
Навчання дітей ритмічно рухатися відповідно до характеру музики		
Навчання самостійно перешиковуватися, починати рухи після музичного вступу		
Ознайомлення з елементами танців		
Навчання відображати ритмічний малюнок мелодії		
Виховання інтересу до народної танцювальної творчості свого краю, танцювального мистецтва інших народів		
Використання у танцях та танцювальних імпровізаціях різної атрибутики		
Заохочення дітей до творчих проявів у танцях		
Гра на музичних інструментах		
Розвиток емоційного сприйняття п'єс, які виконують дорослі на музичних інструментах		
Ознайомлення із струнними, духовими та ударними інструментами, їх назвами		
Формування вміння розрізняти та називати характер звучання інструменту		

Ознайомлення з правилами користування та зберігання інструменту		
Навчання прийомів гри на різних дитячих музичних інструментах		
Ознайомлення з розташуванням високих та низьких звуків на різних інструментах		
Заохочення дітей до гри на різних інструментах		
Навчання злагодженої гри в ансамблі		
Методи і прийоми:		
Практичні методи: худ. виконання музики, пісні (виразність, доступність, точність) Застосування м'язово-рухових відчуттів		
Наочні методи: ілюстрації, художні іграшки, посібники, музично-дидактичні ігри		
Словесні методи: короткі розповіді, бесіди, пояснення, запитання (стислі, яскраві, образні, спрямовані на характеристику змісту твору, засобів виразності)		
РЕКОМЕНДАЦІЇ:		

**Зразок оформлення титульної сторінки
плану-конспекту залікового музичного заняття**

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УМАНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ ІМ. Т.Г. ШЕВЧЕНКА»

ПЛАН-КОНСПЕКТ МУЗИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

для _____ групи

Підготував (-ла):
студент (-ка) ____ курсу
_____ групи
спеціальність 014 Середня освіта
(Музичне мистецтво)
_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Оцінка _____

Музичний керівник _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Оцінка _____

Керівник практики _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Умань – 2019

Додаток 10

Зразок оформлення титульної сторінки музичної розваги

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УМАНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ ІМ. Т.Г. ШЕВЧЕНКА»

_____

(назва музичної розваги)

музична розвага для _____ групи

Підготував (-ла):
студент (-ка) _____ курсу
_____ групи
спеціальність 014 Середня освіта
(Музичне мистецтво)
_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Оцінка _____

Музичний керівник _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Оцінка _____

Керівник практики _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Умань – 2019

Додаток 11

Вимоги до уроків музичного мистецтва

1. Знання фактичного матеріалу та грамотність мовлення.
2. Вміння самостійно підготуватись до уроку.
3. Вміння творчо підходити до проведення уроків.
4. Вміння володіти класом.
5. Буди толерантним, ввічливим, вимогливим, акуратним.

Уроки музичного мистецтва надзвичайно різноманітні за змістом, структурою та способами організації навчальної діяльності. Визначаючи методику їх проведення, студентів потрібно враховувати змістові особливості предмета, умови, в яких працюють в різних типах шкіл, матеріальне забезпечення тощо. У побудові уроку музичного мистецтва важливо, окрім методичної структури, враховувати й дидактичну. Дидактична структура комбінованого уроку не може бути універсальною. Це стосується й занять з музики. Можливі різні структурні варіанти уроку музичного мистецтва.

Наприклад:

- Хоровий спів – музична грамота – слухання музики;
- Музична грамота – хоровий спів – слухання музики;
- Слухання музики – хоровий спів – музична грамота.

Новий матеріал може бути в одному з багатьох видів діяльності на будь-якому часовому відрізку уроку. Це стосується й опитування, яке може передувати поясненню нового матеріалу або навпаки, закінчувати його. Специфічним для уроків є традиційне опитування. Оскільки його мета – виявити, яких знань набувають учні, його бажано проводити на уроці неодноразово, згідно з видами музичної діяльності, що чергуються. Учитель повинен знати, як школярі засвоїли навчальний матеріал зі співу, музичної грамоти, слухання музики.

Одним із шляхів забезпечення цілісності уроку – поперед його драматургії: зав'язки, розвитку, кульмінації, розв'язки. Кульмінація уроку базується здебільшого на проблемній ситуації і буває (найчастіше), коли минуло дві третини уроку. Уроки музичного мистецтва – складне й цілісне утворення, в якому нерозривно пов'язані різні компоненти методичної та дидактичної структури. Особливо багатопланова методична структура уроку. Кожний з видів музичної діяльності має свої, часткові навчальні завдання. Якщо вчитель інтегрує на уроці згадані види діяльності, підпорядковуючи часткові завдання загальним, він виконує головну мету – забезпечити виховання в учнів естетичного, творчого ставлення до мистецтва і дійсності.

Схема аналізу уроку музичного мистецтва

№	Структурні компоненти уроку та їх зміст	Оцінка змісту та методики уроку (окремі зауваження)
ВСТУПНА ЧАСТИНА		
1.	Організаційний момент. Вхід до класу під музику, музичне вітання	+ організований вхід до класу; + емоційне та виразне виконання музичного вітання; + спокійна впевнена манера вчителя триматися в класі, поєднання доброзичливості та сердечності.
2.	Повідомлення теми, мети, завдань уроку, мотивація навчальної діяльності школярів, актуалізація знань.	– тема уроку не оголошена (не записана на дошці); + доведена значимість теми, основних завдань уроку; + з'ясування доцільності і потреби у вивченні даної теми; + вступ до теми як постановка проблеми; + інтригуючі введення теми; + послідовність вчителя у пред'явленні вимог; чіткість у визначенні необхідних знань і умінь; + створення проблемної ситуації; + доведена значимість теми, зміст основних завдань уроку; – перелік усіх видів роботи на уроці та творів, над якими будуть працювати; + активізація уваги та мислення; + використання наочності, ігрових ситуацій.
ОСНОВНА ЧАСТИНА Виклад і організація засвоєння нового матеріалу (організація сприймання музики та музично-практичної діяльності учнів)		
3.	Теоретичне вивчення музики в процесі практичних видів діяльності	+ усі відомості про музику, поняття та терміни тісно пов'язані з хоровим співом, слуханням, музикуванням, рухами під музику, творчістю в галузі музики; – вивчення нотної грамоти, сольфеджування; теоретичний матеріал не відповідає програмі; + засвоєння та оперування поняттями, що відповідають державним вимогам до рівня загальноосвітньої підготовки учнів, визначених програмою; + засвоєння жанрово-стилістичних, понять, знань музичної грамоти в цікавій, доступній формі; – відірваність теорії від практики;

		<ul style="list-style-type: none"> + використання наочності, що допомагає усвідомленню поняття (терміну); + використання диференційованих завдань; + раціонально організована робота з підручником.
4.	Слухання музики	<ul style="list-style-type: none"> – невідповідність матеріалу бесіди темі уроку; – сухість викладу, невідповідність термінології віку учнів; – перед прослуховуванням твору не ставились питання, завдання; – питання, завдання перед слуханням твору сформульовані нечітко і незрозуміло; + завдання (питання) перед прослуховуванням твору конкретні, співвідносяться з попередньою бесідою бесідою і звучанням музики; + врахування музичного та життєвого досвіду дітей; – мало дітей залучено до бесіди про музичний твір; + використання творів образотворчого мистецтва, літератури, відомостей з історії, народознавства; + захоплююча, емоційно-образна розповідь про композитора, музичний твір; + створена проблемно-пошукова ситуація навколо музичного твору; + учитель вислуховує усіх учнів, що хочуть поділитись своїми думками щодо прослуханого твору, підтримує самостійність суджень; – відсутність моментів зацікавлення; + театралізація твору для слухання; + використання активних видів діяльності до слуханого твору – рухів, співу, музикування; + виховна спрямованість бесіди; – відсутній зв'язок з темою уроку.
5.	Хоровий спів Розспівування	<ul style="list-style-type: none"> – підібрані вправи не співвіднесені до вокальнохорових завдань пісні, що буде розучуватись; + доступність вправ вокально-хоровим можливостям учнів; – недостатньо уваги приділяється звукоутворенню, дикції, диханню; + перед дітьми ставляться конкретні завдання щодо формування певних виконавських якостей; + звертається увага на чистоту інтонування; + розспівування проведено у формі творчого завдання; – не здійснюється самоаналіз якості виконання.
	Хоровий спів Розучування та	<ul style="list-style-type: none"> – відсутній аналіз змісту, характеру, засобів музичної виразності пісні;

	виконання пісні (поспівки)	<ul style="list-style-type: none"> – виконавська недовершеність показу; – відсутня робота над літературним текстом, + учитель добивається чистоти інтонування; виразності співу кожної фрази мелодії; + робота над диханням, легким, округленим звуком, дикцією; – не приділяється увага розвитку вокально-хорових навичок (дихання, дикція, унісон, ансамбль); + застосування наочних посібників (плакатів, таблиць, тексту пісні); – багаторазовий повтор пісні без конкретних завдань до кожного повторення; + учитель спонукає учнів до самоаналізу виконання; – не здійснений аналіз структури мелодії пісні: фраз, речень, їх ритму, звуковисотності; + розвиток уміння стежити за рухом мелодії з нот; + застосування рухів, що відтворюють рух мелодії, метр, ритм, фрази; + робота над динамікою пісні; – відсутня робота над образністю; + учні самостійно продумують виконавський план, інсценізацію, використання гри на музичних інструментах; + повноцінне художнє виконання.
6.	Гра на елементарних музичних інструментах	<ul style="list-style-type: none"> + грою на елементарних музичних інструментах охоплені всі учні класу; + учні закріплюють поняття музичної грамоти під час роботи над партитурою; + використання інструментальної імпровізації; + учні самостійно створюють оркестровий супровід пісні, що вивчалась на попередньому етапі
7.	Музично-ритмічні рухи	<ul style="list-style-type: none"> + рухи допомагають запам'ятати рух мелодії пісні; + рухи відтворюють емоційно-образну сторону твору для слухання; – рухи не є художнім елементом уроку, відірвані від драматургії уроку (фізкультхвилинка); – розвага переважає над виконавською дисципліною, навчальними і розвиваючими завданнями.
8.	Творчість в галузі музики	<ul style="list-style-type: none"> + учні знаходять свої варіанти виразності творів, свої інтерпретації; – учитель нав'язує готові «рецепти» виконання творів; + учитель використовує різні види імпровізацій.
ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА		
9.	Підсумки уроку, оцінювання, повідомлення	<ul style="list-style-type: none"> + підсумки логічно пов'язані з поставленими на початку завданнями уроку; – не підсумовується тема уроку; + підсумки формулюють самі учні;

	домашнього завдання	– відсутнє коментування оцінок; + домашнє завдання носить творчий характер; – домашнє завдання стосується заучування теоретичного матеріалу.
--	----------------------------	--

Додаток 13

**Зразок оформлення титульної сторінки
плану-конспекту залікового уроку музичного мистецтва**

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УМАНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ ІМ. Т.Г. ШЕВЧЕНКА»

ПЛАН-КОНСПЕКТ УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

для учнів _____ класу

Підготував (-ла):
 студент (-ка) ____ курсу
 _____ групи
 спеціальність 014 Середня освіта
 (Музичне мистецтво)

_____
 (прізвище, ім'я, по батькові)

Оцінка _____

Вчитель музичного мистецтва _____

(підпис)

_____
 (ініціали, прізвище)

Оцінка _____

Керівник практики

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

Умань – 2019

Додаток 14

Зразок оформлення титульної сторінки позакласного заходу

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УМАНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ ІМ. Т.Г. ШЕВЧЕНКА»

_____

(назва позакласного заходу)

Сценарій (жанрова характеристика) для учнів _____ класу

Підготував (-ла):
студент (-ка) _____ курсу
_____ групи
спеціальність 014 Середня освіта
(Музичне мистецтво)

_____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Оцінка _____

Вчитель музичного мистецтва

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

Оцінка _____

Керівник практики _____

(підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Умань – 2019

Додаток 15

Орієнтовна схема аналізу музично-виховного заходу

I. Аналіз готовності вчителя (колективу) до проведення музично-виховного заходу:

- 1) постановка мети і завдань заходу, на виховання яких якостей школярів спрямовано захід;
- 2) урахування рівня розвитку музичної культури учнів під час визначення мети і завдань заходу, тактовна допомога учням;
- 3) місце даного заходу в загальній системі музично-виховної роботи.

II. Процес підготовки:

- 1) спрямовуюча роль вчителя музики (педагога-організатора) у ході підготовки заходу, тактовна допомога учням;
- 2) роль творчих груп під час підготовки й проведення заходу;
- 3) забезпечення в процесі підготовки згуртованої, злагодженої роботи колективу; формування стосунків співробітництва, взаємодопомоги, вимогливості;
- 4) організація діяльності учнів, уточнення обов'язків і повноважень кожного учня та встановлення конкретних термінів виконання окремих завдань тощо.

III. Проведення заходу:

1. Організація:

- місце проведення, оформлення приміщення, обладнання, використання наочності, ТЗН;
- своєчасність початку та організоване проведення;
- отримання регламенту, доцільність його використання;
- участь представників громадськості, батьків у проведенні заходу; ефективність їхньої участі;

- дотримання під час заходу санітарно – гігієнічних вимог, правил пожежної безпеки, ТБ;
- запобігання перевтомі та врахування особливостей фізичного розвитку учнів;
- зовнішній вигляд учнів;
- дисципліна.

2. Зміст:

- цілеспрямованість; чи доведено мету до учнів (вихованців);
- зв'язок із життям класу, школи, району, міста;
- використання під час проведення заходу музичних творів, які хвилюють школярів;
- врахування вікових та індивідуальних особливостей;
- емоційна насиченість заходу;
- вплив на розширення музичного кругозору учнів, на розвиток музично-естетичних інтересів.

3. Методика проведення:

- чи оптимально обрано форму проведення (бесіда, ранок, лекція, година спілкування, конференція, конкурс);
- роль вчителя музики (педагога – організатора) у проведенні заходу, його педагогічна майстерність;
- рівень самостійності школярів процесі постановки заходу.

IV. Результати:

- Досягнення поставлених педагогом мети та завдань даного заходу.
- Виконання плану заходу;
- Аналіз ставлення школярів до змісту заходу, рівень їхньої активності;
- Чи був захід цілісною системою, не об'єднаних між собою частин?
- Що вдалося краще, що гірше?

Цікаві знахідки режисера-постановника.

Загальні висновки

Рекомендації

Зразок плану-конспекту музичного заняття*

Музичне заняття для дітей середньої групи

Тема: В гостях у казочки «Котик і Півник»

Мета: Емоційно налаштувати дітей на заняття; продовжувати вчити дітей змінювати рухи відповідно до зміни музики (ходьба, біг на пальцях, стрибки на обох ногах); вчити уважно слухати музику, емоційно відгукуватись на неї, розрізняти музику за темпом (швидка чи повільна), динамікою (голосна чи тиха), за настроєм (весела чи сумна); розвивати увагу, пам'ять, музичний слух дітей; продовжувати вдосконалювати вміння розрізняти музичні іграшки – інструменти на слух за тембром звучання, підігравати на них; ознайомити дітей із новою розспівкою, розучування склад «ля»; продовжувати вчити співати, чітко промовляючи слова, починати і закінчувати спів разом з усіма; розвивати співочі навички дітей; продовжувати вчити дітей танцювати трійками, виховувати дружні стосунки; емоційно налаштувати дітей на гру, вчити дружньо грати; виховувати інтерес до музичних занять.

Виховувати любов до усної народної творчості засобами мистецтва, розвивати діалогічне мовлення дітей та активізувати словник.

Обладнання: ширма до лялькового театру з декорацією казки «Котик і півник»; ляльки: котик, півник та лисичка; музично-дидактична гра «Музичний будиночок» (картонний будиночок з чотирма віконцями, зображення музичних інструментів піаніно, бубонець, барабан, сопілочка); ілюстрована книга «Українські народні казки»; бубни.

Музичний репертуар :

вправа «Йдемо по доріжці» (муз. і сл. Н. Ребрової);

слухання «Колискова» (муз. Р. Паулса), «Кучерява Катерина» (муз. М. Лисенко);

музично-дидактична гра «Музичний будиночок»;

співаночка «Сидить півник на тинку» (сл. і муз. народні);

Пісні «Прийшла весна»;

Танець «З бубнами» (муз. Т. Вількорейської);

Гра «Впізнай по голосу» (укр. нар. мелодія обр. Я. Степового)

* Конспект музичного заняття підготувала Бегерська І.В., музичний керівник дошкільного навчального закладу ясла-садок комбінованого типу №18 м. Умані

Хід заняття

Діти під музику заходять до залу. Йдуть по колу. З закінченням музики зупиняються.

Музичний керівник (підходить до дітей)

Діти, ви такі красиві, гарно вдягнені. Давайте посміхнемося і привітаємось за допомогою жестів, міміки і сили голосу. Спочатку спокійно, чемно.

А тепер впевнено, доброзичливо.

А зараз дзвінко, радісно.

Музичний керівник: Друзів щиро привітаємо, чудового настрою всім побажаємо.

Розспівка «Добрий день»

Музичний керівник. Діти, сьогодні ми з вами вирушимо у подорож до казки (відкриває книгу Українські народні казки). А до якої, ви зараз самі дізнаєтесь. Послухайте.

«Були собі котик і півник та й побратались. От котикові треба йти по дрова, він і каже півникові:

- Сядь же ти, півнику, на печі та їж калачі, а я піду по дрова, та як прийде лисичка, то не озивайсь!»

(Діти відповідають)

Музичний керівник Так, діти, ця казочка називається «Котик і півник». Назвіть героїв цієї казки. (Котик. Півник. Лисичка) Зараз ми з вами самі будемо показувати цю казку. А для цього виберемо головних героїв. Допоможе нам в цьому казкова вправа, в якій ми будемо перетворюватися на котика, півника і лисичку. В кого краще вийде, той і буде виконувати роль. Попросимо наших гостей нам допомогти обрати найкращих.

МУЗИЧНО-РИТМІЧНА ВПРАВА «ЙДЕМО ПО ДОРІЖЦІ»

(дітям - переможцям одягають шапочки героїв казки)

Музичний керівник А щоб не заблукати, візьміться за ручки і хвилястою стежинкою прямуйте до стільчиків (сідають на стільчики).

Ось ми з вами і потрапили до казочки. Чомусь нас ніхто не зустрічає? Малята, що нам робити? А я знаю, хто нам зможе допомогти. Нам допоможе музика. Котик з Півником почують її і вийдуть із хатинки.

СЛУХАННЯ «КОЛИСКОВА» Р. ПАУЛСА

Музичний керівник Діти, як називається ця музика? (діти відповідають)

А за настроєм вона спокійна чи весела? (діти відповідають)

А звучить музика швидко чи повільно (діти відповідають)

Як ви думаєте, голосно чи тихо звучить «Колискова»? (діти відповідають)

А що можна робити під колискову? (діти відповідають)

Музичний керівник Давайте ще раз послухаємо «Колискову» і уявимо, що ми колишемо в руках лялечку (слухають і «колишуть» лялечку)

Музичний керівник. Як ви гадаєте, малята, почують котик з півником таку музику – спокійну, тиху, лагідну, чи захочуть виходити з хати. Давайте послухаємо іншу музику.

СЛУХАННЯ « КУЧЕРЯВА КАТЕРИНА»

Музичний керівник Ця музична п'єса називається «Кучерява Катерина».

А за настроєм вона весела чи спокійна? (відповідають)

Звучала музика швидко чи повільно? Голосно чи тихо? (відповідають)

Якщо музика весела радісна, то що хочеться виконувати? (відповідають)

Діти, давайте ще раз послухаємо веселу музику, а ваші долоньки нехай потанцюють.

(Музичний керівник грає веселу музику, а діти плескають в долоньки)

Після прослуховування з'являється півник і котик.

Півник

Доброго дня вам! (діти вітаються)

Музичний керівник Так, Півнику і Котику, ви почули веселу, радісну музику, яка називається... Дітки, підкажіть, як називається весела музика? (діти відповідають) «Кучерява Катерина» – це українська народна мелодія, тому не дивно, що твої ніжки самі на вулицю біжать, танцювати хочуть. А «Коліскової» ти не почув, Півнику, тому, що ця музика звучала тихо, спокійно, повільно. Дітки розкажіть півнику, що під «Колискову» музику можна робити? (Діти відповідають)

Музичний керівник Півнику, у вас є музичні інструменти. Давай перевіримо, чи знають їх малята. Ти, Півнику, гратимеш, а дітки уважно слухатимуть і відгадуватимуть, який інструмент звучить з віконця нашого будиночка. Треба відгадати його. Півник за ширмою грає, знайти його і у віконечко показати.

Музично-дидактична гра «Музичний будиночок»

(брязкальце, барабан, бубонець, сопілочка)

Просто молодці!

Музичний керівник Ох, дітки, розповім вам, яка з Півником трапилася пригода. Не послухався котика, та й напився холодної водички .

Музичний керівник

У Півника горечко, заболіло горлечко

Він холодну воду пив по калюжах походив.

А курочка кудкудаче, біля півника аж плаче:

– Не пий, Півнику, води, по калюжах не ходи!

Ось бачите, дітки, що може статися, коли не слухатися .

Півник Я тепер ніколи не буду пити холодної водички і вам не раджу.

Музичний керівник

Дітки, а давайте тепер разом розспіваємося. Але перед цим потрібно зробити гімнастику для язичка і щічок.

Артикуляційна гімнастика

А зараз можна і розспівочку вивчити.

Співаночка: Сидить півник на тинку

І співа: кукуріку!

(діти співають голосно; пошепки; голосно)

Музичний керівник Дітки розспівалися. А тепер заспіваємо для наших друзів пісеньку, яка називається «Прийшла весна»

Пісня «Прийшла весна»

А зараз поспіваємо ланцюжком у мікрофон, щоб голос кожного почути.

А тут прийшла Лисичка

Лисичка Півнику – братику, відчини ...

Котик Півнику, Лисичка прийшла. Зараз я її в мішок посаджу.

Музичний керівник Зачекай, Котику. Діти прийшли до вас у гості, а ви чомусь ніяк не можете подружитися. Давайте краще всі разом підемо на весняну галявинку погуляти.

Мовленево-ритмічна гра «У лісі»

Музичний керівник пропонує представити, що діти потрапили до лісу, який прокидається після зимового сну. Дітям пропонують відтворити звуки весняного лісу спочатку без інструментів, за допомогою звучних жестів.

По весняному гріє сонечко і розкидає своє проміннячко на кожную гілочку, на кожную квіточку. *(простягають руки до сонечка)*

Подув теплий вітерець і захитав дерева, затремтіло ще зовсім молоде листячко. *(повільно біжать, зупиняються, гойдаються)*

А ось із горбочка побіг струмочок. Чуєте його пісеньку? *(прислухаються)*

Раптом щось зашаруділо. *(труть ручками),*

і виліз їжачок *(«чмихають носиком»)*

Вибрались з-під кори жучки *(Ж-Ж-Ж)*

І бджілки *(ДЗ-ДЗ-ДЗ)*

Ліс наповнився пташиним співом *(імітують голоси птахів)*

А ось, подивіться, перші весняні квіточки. Вони ніжно піднімають свої тендітні голівки, розправляють свої пелюсточки і ловлять перший сонячний промінчик. *(піднімають руки догори, хитають голівками, вдихають аромат квітів)*

Музичний керівник . Подивися, Лисичко, що є в твоєму кошику? *(бубни)*

Бубни гарні ви тримайте,

Танок веселий починайте.

«Танок з бубнами»

Музичний керівник.

А давайте, діти, ми навчимо наших казкових героїв грати у цікаву гру «Впізнай за голосом». Півнику буде корисно пограти, щоб впізнавати хто його кличе – Котик чи Лисичка.

Гра «Впізнай за голосом»

Музичний керівник. Дітки, прийшов час попрощатися з героями нашої казочки і вони перетворюються на дітей.

Музичний керівник. Дітки, давайте пригадаємо, що ми сьогодні нового вивчили чи почули на занятті. Мені хочеться дізнатися, як ви самі оцінюєте свою роботу. Хто вважає, що добре попрацював, нехай заспіває - «А», а хто вважає, що ще не все виходить - «У». (діти дають оцінку своїй роботі)

Музичний керівник: Закінчилась наша гра, в групу вам іти пора. Давайте попрощаємося.

До побачення.

(Під музику діти виходять із зали).

Зразок плану-конспекту музичного заняття*

Музичне заняття для дітей середньої групи

Тема: «Зернятко дружби й доброти»

Мета:

- викликати у дітей бажання імпровізувати в різних видах діяльності;
- задовольнити потребу дітей в емоційному та руховому самовираженні;
- створити дітям за допомогою музики та ігрових ситуацій позитивний настрій;
- розвивати в дітей емоційне та креативне мислення, творчу уяву, комунікативні навички, слухову увагу, відчуття темпу та ритму, координацію мовного супроводу з рухами;
- виховувати в дітей товариське ставлення одне до одного;
- збагачувати практичний і теоретичний досвід дітей, надаючи їм змогу самовиражатися у проявах творчої ініціативи, винахідливості, фантазії.

Діти заходять до залу під спокійну музику і стають в коло за руки.

Привітання

Ми взялися всі за руки, веселіше стало нам,

Бо в садочку всі ми друзі – усмішки даруєм вам.

Подивіться, діти, який сьогодні гарний день, пропоную всім нам відправитися в подорож до лісу. На чому ж ми поїдемо? *(відповіді)*

Пропоную поїзд.

Вправа «Поїзд» Лисенко

А ось і ліс:

«УУУУ» - захвилювався ліс,

«ОООО» - здивувався ліс,

Впізнав своїх друзів малят і зрадів «АААААААААА»!

Діти, а чи всі приїхали, ніхто в дорозі не загубився?

Перевіримо, зробимо перекличку.

Будемо всі по черзі називати своє ім`я, але не просто так, а особливо.

Ви знаєте, що мене не завжди називають Ірина Віталіївна. Колись і я була маленькою дівчинкою і мої батьки називали мене Ірочка. Це дуже приємно коли вас називають лагідним іменем. Давайте зараз це спробуємо.

Гра «Назви ім`я»

(Дитина називає своє протисте ім'я, а всі разом лагідно, при цьому плескаючи в долоні у ритмі свого імені)

---

* Конспект музичного заняття підготувала Бегерська І.В., музичний керівник дошкільного навчального закладу ясла-садок комбінованого типу №18 м. Умані

Всі є ніхто не заблукав.

(звуки лісу)

А як ви гадаєте, це звичайний ліс? Казковий!

А в яку казку ми потрапили зараз відгадаєте.

Музична загадка «Колобок»

Ой, набридло на віконці

Все на сонечку сидить.

Я візьму і покочуся,

Щоб побачити весь світ. *(Колобок)*

Уявіть: ви не малята — Колобки, що йдуть гуляти.

Гайда лісом мандрувати, різних звірів зустрічати.

Вперед, колобочки!

Музично-ритмічна вправа «Рівними доріжками»

Ой! Стриба якесь малятко! Та це ж сіре зайченятко!

Гайда, як воно, стрибати, всім під музику стрибати.

Діти під музику імітують рухи зайчика.

Знову колобки гуляють,

Всі дерева обминають.

Діти під жваву музику починають швидко бігати по колу.

Раптом чують — хтось гарчить! Вовк назустріч нам спішить!

Те, як ходять хижаки, ми покажем залюбки.

Діти під музику загрозливого характеру імітують поступ хижого вовка.

Колобочки не втомились,

Тому далі покотились.

Діти знову під швидку музику рухаються по колу.

А назустріч їм — ведмідь: Туп-туп-туп! Почав ревіть!

Як ведмедики, гуляєм — перевальцем виступаєм.

Діти під повільну музику імітують рухи вайлуватого ведмедика.

Від ведмедика втекли й далі лісом побрели.

Діти бігають по колу.

Так собі котилися й на галяві опинилися.

Треба швидко зупиниться, бо іде хитра лисиця.

Щоб вона нас не знайшла йдалі геть собі пішла,

Як лисичка, ідемо, хвостиками крутимо,

М'яко ніжками ступаємо, очі мружимо, бо знаємо:

Лиска хитра хоче їсти, упіймає — може з'їсти.

Звучить музика граційного характеру. Діти імітують ходу хитрої лисички.

Лиску обминули вправно. Закінчилась наша вправа.

Вам сподобалися ті, кого ми зустріли в лісі? *(Відповіді дітей.)* Я пропоную подружитися з персонажами казки «Колобок» і завітати до них у гості. Потренуємося товаришувати!

Зараз ви гратимете в цікаву гру «Привітайся з товаришем». У різних країнах світу вітаються один з одним по різному: за руку, туться носами, а в деяких африканських країнах **підносять праву руку до лоба, потім до губ, а потім до грудей, це означає: «я думаю про тебе, я говорю про тебе, я поважаю тебе».** Спробуємо і ми.

Під час цієї гри потрібно бути дуже уважними і виконувати все швидко і злагоджено, виконувати ті вказівки які я вам буду говорити.

Виберіть собі товариша. Коли буде звучати швидка музика вам потрібно танцювати на місті, на кінець музики швидко з ним привітатися. А якою частиною тіла потрібно це зробити – я вам скажу. Отже, почали!

(рука до руки, ніс до носа, лікоть до ліктя, щічка до щічки, спина до спини, коліно до коліна.)

Ну й спритні ви!

(екран)

Погляньте, діти, Зайчик і Вовчик живуть поруч! Вправа, яку ми щойно виконали, обов'язково їм знадобиться, щоб жити в мирі, дружбі та любові!

Ви знаєте, що музика може передавати різні настрої, почуття: ніжність, сум, радощі, та інше. Послухайте музичну п'єсу і скажіть, якому казковому герою вона може належати, яке почуття вона передає.

П'єса «Злюка» Д. Кабалевського

(відповіді)

Це Вовк.

Вовк сказав: «Я — голодний,

Тому дуже злий сьогодні!». *зображують злість*

А кого ми називаємо злюкою?

Так, нажаль, бувають і такі люди – злюки, сердиті, які всіх ображають і нікого не жаліють.

Тому і музика колюча, голосна, різка, тому що вона розповідає про злюку. Злюка не може бути красивою, тому і музика звучить різко і некрасиво. Навіть якщо у людини симпатичне личко, але вона сердита, недобра, вона не буде нікому подобатися, з нею ніхто не захоче дружити.

Послухайте ще одну музичну п'єсу і скажіть, якому казковому герою вона може належати, яке почуття вона передає.

П'єса «Плакса» Д. Кабалевського

Музика звучить тихо, жалібно, сумно, повільно, ніби сльози капають.

Здається що хтось плаче, можливо це Зайчик з нашої казки.

Зайчик плаче: «Ой, загину, —

Вовк з'їсть мене, а не морквину!». *зображують страх*

Що ж діти нам робити, як Вовчика з Зайцем подружити?

Як ви гадаєте, чи зможе об'єднати і подружити гарна пісня. Так, тому що ми всі співаємо разом, дружно, злагоджено.

Виручимо друзів, навчимо їх співати?

Для гарного співу нам потрібно правильно дихати і гарно вимовляти слова. Щоб навчитися правильно дихати візьмемо спеціальну чашечку-піддувашечку і потренуємося повільно випускати повітря.

Дихальна вправа «Чашечка»

Музичний керівник роздає дітям чашечки-піддувашечки та звертає їхню увагу на те, що повітря потрібно набирати повні легені та повільно випускати його на чашечку, стежачи за стрічками на ній. Якщо дихання буде правильним — стрічки на чашечці будуть рухатися.

Музичний керівник демонструє дітям, як правильно дихати, діти за ним повторюють.

Ви дуже старанно виконували дихальну вправу. Молодці.

Щоб підготувати свій ротик до співу виконаємо спеціальну вправу.

Артикуляційна гімнастика «Веселі звірята»

Всі ми жабки-сміхотушки —

Посміхнулися до вушок.

(«Широка посмішка»)

Я наслідую слону,

Губи хоботом тягну.

(«Хоботок»)

Хом'ячок зробив запас —

Щічки ми надули враз.

(«Роздування щік»)

Білка по ліску стрибала

І горішків назбирала.

(«Втирання кінчика язика у щоку» по чергово вліво-вправо).

Тепер можна і пісню гарну заспівати.

Пісня «Йде весна»

(з рухами)

Подивіться, діти, що роблять Вовк із Зайчиком. *(Танцюють)*

Мабуть вони подружились! Які вони веселі стали! А ви хочете потанцювати із своїми друзями?

Хлопчики, запросіть дівчаток на **таночок «Ми хотіли танцювати».**

Це дуже добре що ви всі такі дружні. Адже кожна дитина в садочку дуже важлива для нас. Коли когось немає, ми за ним сумуємо. Ви зі мною згодні? Давайте пригадаємо хто сьогодні не прийшов до садочка?

(пригадують)

Всіх згадали! Молодці! Давайте пограємо з вами в гру **«Відгадай кого нема»**

Під музику будете ходити по колу, коли музика закінчиться ви всі присядете і чесно закриєте очі. Я когось заховаю, а ви відкривши очі повинні вгадати, кого немає.

(грають)

Поки з вами ми грали, танцювали прибїгав Колобок і залишила чарівну торбинку. Цікаво що в ній? Хто як гадає? Давайте зробимо тишу, я потрушу мішечок і послухаємо що там. Не вгадали? За те що ми всі такі гарні друзі і допомогли Вовчику і Зайчику подружитися отримаємо **«Зернятко доброти і дружби»**.

Це чарівні зернята, вони маленькі, легенькі, ніжні, крихітні, тендітні. Я зараз кожному покладу на долоньку зернятко, а ви швидко-швидко притуляйте його до себе щоб не загубилось.

Роздаємо зернятка.

Релаксаційна вправа «Квітка добра і дружби»

Сідають в кружечок.

(екран)

А тепер розслабтеся, відчуйте, як зернятко починає проростати. З'являється стебельце, ніжні листочки, бутончик і нарешті розквітла «квітка Добра і дружби». Відчуйте, як вона зігріває вас: ваші руки, ваше тіло, вашу душу. Від квітки виходить дивовижний запах і приємна музика. Вам хочеться її послухати. Подумки помістіть все добро і гарний настрій квітки в своє серце. Відчуйте, як добро входить в вас, приносить вам радість. У вас з'являються нові сили: сили здоров'я і радості. Вас обвіває теплий, ласкавий вітерець, що зігріває душу. Запам'ятайте те, що зараз відчуваєте, і візьміть з собою. Подивіться по сторонах. Пошліть один одному добрі думки.

А хто якою квіткою себе уявляв? Давайте спробуємо затанцювати танок квітів.

Танок – імпровізація «Ми маленькі квіточки» Лисенко

Ось і настав час, діти, прощатися з нашими казковими друзями. Побажаємо їм і собі чудового настрою, міцної дружби і щоб навкруги панували мир і добро. Сідаємо в наш поїзд і вирушаємо в групу. До побачення.

Зразок музичної розваги*

Музична вистава «Бабуся казка»

Пісня «Запрошення до казки»

Відкривається завіса, на сцені декорації гаю та річки. Бабуся з лозиною і клуночком «жене» Каченят пастиць. За ними біжить Песик. Усі зупиняються під деревом.

Бабуся: Пасіться, любі Каченятка,
Скубіть собі м'яку травичку,
Купайте в сонечку крилятка

Та поринайте у водичку.

Ловіть метеликів та мушок,

Але наставте добре вушка:

Там, бачите, синіє ліс.

Живе в тім лісі хитрий Лис.

Ану ж бо всі запам'ятайте:

Як Лиса вгледите – тікайте!

(до Песика) А ти, чорненький, не лежи:

Малих пильненько стережи!

Коли б десь Лис чи Вовк скакав,

Що ти робитимеш?

Песик: Гав, гав!

Пісня Песика

Бабуся киває головою і гладить Песика.

Бабуся: Гарзд! Дивись мені пильніше

Та гавкай дужче, голосніше!

Песик весело скаче і голосно гавкає.

Песик: Гав-гав, гав-гав! Гав-гав, гав-гав!

Бабуся: та я ж не Лис – чого пристав?

Песик біжить до Каченят, які вже «розсипалися» по усій сцені і «пасуться».

Каченята та Песик повільно заходять за куліси.

Пісня Бабусі

Бабуся: Як любо, мило серед гаю!...

Спочину, ляжу задрімаю.

---

* Музичну розвагу підготувала Новосьолова І.А., вихователь дошкільного навчального закладу ясла-садок комбінованого типу №18 м. Умані

Бабуся лягає збоку сцени, «на траву», і кладе клуночок під голову. З протилежного боку сцени виходить Ведмідь, роздивляється навкруги, підходить до Бабусі, будить її лапою.

Пісня Ведмеда

Бабуся (прокинувшись): Ой, лишенько! Ведмідь! Боюся...

Ведмідь: Ти хто така?

Бабуся: Та я – Бабуся.

Там, під горою, в мене хатка...

А тут пасу я каченятка.

Ведмідь: А що то в клуночку у тебе?

Бабуся: Та це ж медку взяла для себе.

Ведмідь (облизуючись): Медку? Медку! Люблю медок!

Але ненавиджу бджілок!

(до Бабусі лагідно) Коли медку мені даси,

Хоч і щодня качат паси.

Бабуся: Чому ж Ведмедуку, не дати,

Коли він хоче ласувати...

На хліб намазати – чи так?

Ведмідь: І сам не знаю, краще як...

Бабуся відкриває клунок, дістає звідти горнятко та ложку. Набирає ложкою з горнятка мед. Ведмідь нетерпляче тупцяє. Бабуся дає йому ложку меду, він похатцем їсть облизуючи ложку й лапи. Чути гавкіт Песика з іншого боку сцени. На авансцену виходять Каченята, вибігає Песик. Бабуся з Ведмедом стають збоку. Спостерігають за всім що відбувається.

Пісня Каченят

Песик: Гав-гав, гав-гав! Гав-гав, гав-гав!

На сцену вибігає Лис, женеться за Каченятами, ловить Каченя.

Бабуся та Ведмідь виходять на авансцену.

Бабуся: Ой, Боженьку, це ж Лис напав!

Ведмідь: Не бійсь Бабусю, захищу,

А Лиса хитрого провчу!

Ведмідь наздоганяє Лиса, який тримає за руку Каченя.

Ведмідь: Ой, будеш, Лисе у мішку...

Чого це ніс твій у пушку?

Лис: Та я хотів пограти з ними...

Ведмідь: Ага! Попався! Не пручайся!

Кажи всю правду, признавайся:

Лис: Чого ти гнався за малими?
То Каченя мене напало
І якось в рот саме попало...

Ведмідь: Не вірю, Лисе!
(до Песика) Він сказав неправду, Песику?

Песик (притакуючи): Гав-гав!

Каченята (гуртом): Так-так! Ках-ках, так-так, ках-ках...

Каченя (до Ведмедя): Неправду каже Лис,
Що я його напало...
Чого б я в рот його скакало?
Щоб голову одгриз?

Каченята (гуртом): Так-так! Ках-ках, так-так, ках-ках...

Ведмідь: Кажі негайно, признавайся,
А коли ні, то в торбу пхайся.

Песик (завзято): Гав-гав, гав-гав! Гав-гав, гав-гав!

Ведмідь (до Песика): А може б, ти вже перестав?
(до Лиса) Не сором гнатись за малими?

Лис: Та я хотів пограти з ними...

Ведмідь: Бабуся, маєш ти лозину?
Ану, почухай Лису спину.

Бабуся, усміхаючись, бере лозину.

Песик (до Лиса): Гав-гав, гав-гав! Гав-гав, гав-гав!

Пісня Лиса

Бабуся (до Ведмедя): Пустіть! І я вже вас благаю,
Він більш не буде...

Ведмідь (до Лиса): Ну, дивись!
А попадешся – не просись!

Лис помаленьку крадеться зі сцени. Песик кидається за Лисом.

Песик (завзято): Гав-гав, гав-гав! Гав-гав, гав-гав!

Усі спостерігають за тим, як Песик доганяє Лиса. Лис утікає. Песик повертається.

Ведмідь (до Песика): Чому ж ти Лиса не впіймав?

Песик винувато стає перед Ведмедем, склавши «передні лапки» й похиливши голову.

Бабуся (до Каченят): Напаслися? Наїлися?
На Лиса надивилися?

Каченята (киваючи головами): Так-так! Ках-ках, так-так, ках-ках...

Бабуся: Ходімте вже до хатки.
Вже вечір. Час і спатки.
Подякуйте ж, маленькі,

Ведмедеві гарненько.

Каченята (вклоняються Ведмедеві): Так-так! Ках-ках, так-так, ках-ках...

Ведмідь: Коли б щось трапилось, кричіть:
«Біжіть, Ведмедику, біжіть!»
Хай нападе чи Вовк, чи Лис –
Вже не сховається у ліс.

Бабуся (бере клуночок і лозину): То ми вже підемо до хати...

(до Ведмедя) Хотіла б я вам щось сказати.

Ведмідь: Кажіть, Бабусю: наперед
Я вам віддячуся за мед.

Дует Бабусі і Ведмедя

Бабуся: То що ж, заглянете до хати?

Ведмідь: Я вже не буду жартувати.
Прийду! Кажу: прийду і край!

Бабуся: А я до вас! Такий звичай!

Ведмідь: Та ви ж не втрапите до мене –
Там ліс, як море те зелене.

Бабуся (приказуючи до Песика): А це ось хто? Хай молоде,
Та має носа – доведе!

Ведмідь: Це може статись: добрі пси,
Ой, мають капосні носи!
Нехай прийдуть і Каченятка –
Я покажу їм Ведмедятка.
(до Каченят) Вас не злякає довгий шлях?

Каченята: Так-так! Ках-ках, так-так, ках-ках...

Ведмідь: Ой я люблю таночки...
Ану, малі, хоч трошки!

Бабуся: Беріться за крилятка,
Танцюйте, каченятка!

Каченята: Так-так! Ках-ках,
так-так, ках-ках...

Пісня-танець Каченят

Каченята танцюють. Ведмідь, пританцьовуючи, запрошує Бабусю і з нею прилучається до загального танцю. Після закінчення пісні-танцю на сцену виходить Лис, усі персонажі казки співають заключну пісню.

Заключна пісня

Прощання з глядачами під Вальс дружби

Пісенька Песика

Я – веселий Песик Гав

І мені не до забав.
Я Качаток стережу,
Іхній спокій бережу.

Приспів: Гав-гав! Тра-ля-ля! Ля-ля!
Пісенька така моя.
Гав-гав! Не підходь,
Ворог, відсіч тут знаходь!

Пісенька Каченят

Ми веселі Каченятка,
Чемні хлопчики й дівчатка.
Можем гратися весь день
І співають своїх пісень.

Приспів: Ля-ля-ля,
Дружня Каченят сім'я.
Ля-ля-ля,
Тут зростаєм ти і я!

Зразок плану-конспекту уроку музичного мистецтва у 1 класі *

Тема семестру. Про що розповідає музика.

Тема уроку. Музичний темп.

Мета:

- поглиблювати уявлення учнів про засоби музичної виразності, вчити визначати зміст і характер музичних творів; засвоїти з ними поняття «темп»;
- розвивати вокально-хорові навички, музичний слух, пам'ять, почуття ритму, образне мислення, уяву, творчі здібності дітей;
- виховувати культуру слухання музики, художньо-естетичний смак, викликати в школярів потребу в спілкуванні з музикою.

Музичний матеріал: Р. Шуман „Сміливий вершник”, К. Дебюсі „Маленький пастух”, розспівка „Зробим коло”, А. Філіпенко „Гарний танець гопачок”, А. Арутюнов „Осінь”.

Обладнання: ноутбук, монітор, презентація з теми, наочність, роздатковий та дидактичний матеріал, фортепіано.

Тип уроку: урок поглиблення теми.

План уроку

I Організаційний момент

II Актуалізація опорних знань

III Повідомлення теми уроку. Мотивація навчальної діяльності учнів

IV Основна частина

1. Музична грамота
2. Творче завдання
3. Слухання музики
4. Розспівка
5. Фізкультхвилинка
6. Ритмічні вправи
7. Повторення вивченої пісні
8. Розучування нової пісні

V Підсумок уроку

---

* План-конспект уроку музичного мистецтва підготувала Слонь С.Л., викладач КВНЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т.Г.Шевченка»

Хід уроку

Учні заходять до класу під музичний супровід Р. Шумана „Сміливий вершник”.

I Організаційний момент

1. Перевірка готовності учнів до уроку.

Дзвоник дзвінко пролунав
На урок він нас позвав.

2. Музичне привітання.

Всі рівненько станемо
Дружно заспіваємо
Добрий день, вам діти,
Добрий день!

II Актуалізація опорних знань

- Як називають людину, яка виконує музику?
- Як називають людину, яка слухає музику?
- Художник малює портрети,
Письменник складає історії,
Віршують рядочки поети...
А музика? Хто її створює?

III Повідомлення теми уроку. Мотивація навчальної діяльності учнів

- Сьогодні до нас в гості завітали наші давні друзі – мудрий чарівник Музикус і веселий Тріольчик. Вони знову запрошують нас до Музичної країни, в якій є безліч незвичайних мешканців. Один з них – пан Темп. Він нам допомагає краще зрозуміти про що розповідає музика.
- Ви хочете ближче познайомитися з ним? Тоді будьте уважними, слухняними, активними.
- Діти, який зараз місяць? Як ви гадаєте, чому він отримав таку назву?
- Сьогодні найактивніші учні отримають листочки за роботу на уроці.

IV Основна частина

Музична грамота

- Одного разу пан Темп почув суперечку між листочками, що летіли з дерева. Перший листочок каже: „Потрібно падати на землю повільно, кружляючи, ніби танцюючи вальс”. Другий листочок йому перечив: „Ні, треба падати швидко, стрімко, бо так дуже весело і радісно”.
- Діти, як ви гадаєте, що сказав третій листочок?
- Третій листочок сказав: „Потрібно падати спокійно, наспівуючи пісеньку”.

- Скажіть, хто з листочків був правий?
- Пан Темп їм сказав: „Не сперечайтесь! Я – пан Темп – швидкість руху. Я дуже суворий. Це я наказую, як потрібно рухатись, і мене всі слухають. Темп може бути різним”.
- Діти, а чи має музика свою швидкість, тобто темп?
- Слово темп позначає швидкість руху музики або виконання твору. Це – важливий засіб виразності в музиці. Якщо виконати музику у невідповідному темпі, вона зазнає значних змін і не зможе відобразити те, що хотів передати композитор. Темпи бувають швидкими, помірними та повільними.

Творче завдання. Гра „Композитор”

- Уявіть, що ви композитори, які написали твори „Черепашка”, „Прогулянка”, „Ластівка”. Який темп ви оберете для кожного твору?
- Отже, „Черепашка” – повільна, „Ластівка” – швидка, а „Прогулянка” – помірна, адже саме на прогулянці ми відпочиваємо. Темп музичного твору залежить від його змісту.

Слухання музики

- Музика може передавати різні настрої людини, а темп допомагає зрозуміти ці настрої.
- Прислухайтесь, а хто це рухається нам назустріч? Як він наближається: повзе повільно, як черепаха, чи чітко крокує, як солдатики, чи, можливо, якимось інакше?

Слухання твору Р. Шумана „Сміливий вершник”

- Яка музика за характером?
- Яку із запропонованих ілюстрацій ви б обрали?
- Якби ви були б композиторами, то яку назву мав би цей твір?
- Цей твір написав німецький композитор Р. Шуман, назвав його „Сміливий вершник”
- Який темп допоміг нам упізнати вершника – швидкий чи повільний? Музика була швидкою, уривчастою, звучала не плавно, а нібито стрибками і дуже впевнено, сміливо. У середині п’єси мелодію вели низькі звуки, характер музики змінився, начебто вершник був чимось стурбований.
- Послухайте твір французького композитора К. Дебюсі „Маленький пастух” і дайте відповідь на питання: У якому темпі виконується музика? Який настрій викликає вона?

Слухання твору К. Дебюсі „Маленький пастух”

Розспівка „Зробим коло”

- Прошу всіх сісти рівненько та розспіватися гарненько.

Фізкультхвилинка

Ритмічні вправи

1. Ритмічна гра „Луна” (колективно та індивідуально).

2. Плескання ритмічних малюнків за картками.
3. Запис ритмічних малюнків схематично.
4. Гра „Впізнай пісню”.

Повторення вивченої пісні А. Філіпенка „Гарний танець гопачок”

Ознайомлення та розучування пісні А. Арутюнова „Осінь”

- А зараз я пропоную вам прослухати і вивчити нову пісню, яка називається „Осінь”.

Показ та по-фразове розучування I куплету пісні

V Підсумок уроку

- Сьогодні на уроці ви переконалися у тому, що музика може розповісти про все. Музика змальовує картини природи, розповідає про почуття і про пригоди, вона може передати навіть рух.
- Тріольчик хоче перевірити, які ви були сьогодні уважні на уроці і підготував для вас запитання:
- Як називається твір, у якому ідеться про вершника? Хто його написав?
- Чим відрізняється музика у творі К. Дебюсі „Маленький пастух”?
- Що таке темп? Які бувають темпи?
- Допоможіть Тріольчику обрати транспорт для виконання музичних творів у різних темпах (*учні розглядають зображення людини, яка йде пішки, пересувається на велосипеді, автомобілі, літаку – повільно, помірно, швидко, дуже швидко*).
- Молодці! Ви сьогодні були дуже активні, уважні, старанні! Наше дерево майже залишилося без листочків.
- Спасибі всім, хто працював,
Пісні співав, уважно слухав,
Та тим, хто в гості завітав.
Хай вам сонечко сміється,
Хай добро усім ведеться,
Хай земля співає,
І ніколи пісня вас не залишає.

Учні виходять із класу під музичний супровід Р. Шумана „Сміливий вершник”.

Зразок плану-конспекту уроку музичного мистецтва у 6 класі *

Тема. Музичні жанри в театрі та кіно. Мюзикл

Мета. *Ключові компетентності:* формувати вміння вчитися, соціальні, загальнокультурні, міжпредметні естетичні компетентності.

Предметні компетенції: ознайомити з особливостями мюзиклу та його характерними ознаками, засвоїти поняття: «мюзикл», «саундтрек»; розвивати в учнів вміння сприймати різножанрову музику, вміння висловлювати власну думку, навички глибокого, порівняльного аналізу виконання музичних творів; розвивати вміння виразно виконувати пісні під супровід інструмента і фонограми, вокально-хорові навички; виховувати співочу культуру під час виконання пісні; формувати інтерес до різних музичних жанрів театрального мистецтва та кіно.

Тип уроку: комбінований.

Музичний матеріал для сприймання: Г. Гладков, музичні фрагменти мультфільму «Бременські музиканти», Д.Вільямс, «Double Trouble» з кінострічки «Гаррі Потер і в'язень Азкабану», пісня Оксани з мюзиклу «Вечори на хуторі біля Диканьки».

Обладнання: музичний інструмент, технічні засоби навчання.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

Вхід учнів до класу під звучання пісні «Double Trouble» з кінострічки «Гаррі Потер і в'язень Азкабану»

Музичне привітання. Проспівав дзвінок,

Починається урок,

З доброї казки,

З маминої ласки,

З щирого старання,

З гомінких пісень.

- Добрий день, вам діти,

- Добрий день!

---

* План-конспект уроку музичного мистецтва підготувала Слонь С.Л., викладач КВНЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т.Г.Шевченка»

II. Мотивація навчальної діяльності.

Слово вчителя:

Епіграфом до нашого уроку, я взяла такі слова:

«Музика — це мова душі; це царина почуттів і настроїв, це виражене у звуках життя».

Олександр Сєров (музичний критик)

III. Оголошення, представлення теми та очікуваних навчальних результатів уроку.

— Сьогодні на уроці ми маємо з вами ознайомитися з особливостями мюзиклу та його характерними ознаками.

IV. Актуалізація опорних знань:

Сьогодні неможливо уявити культурне життя без мюзиклу. Цей музично-театральний жанр поєднав різні засоби виразності, притаманні опері, опереті, балету, із традиціями естрадного мистецтва. Так як мюзикл є вихідцем оперного мистецтва давайте пригадаємо, які притаманні якості цьому музичному жанру.

Технологія «Сигнальні картки»

- Музика поділяється на вокальну та інструментальну?
- Характерні ознаки вокального жанру це спів ?
- Характерні ознаки інструментального жанру це інструментальне виконання у супроводі голосу?
- Хори бувають чоловічі, жіночі, дитячі ? (який не назвала?)
- До жіночих голосів відноситься сопрано і бас?
- До чоловічих голосів відноситься тенор, бас, контрабас?

V. Подача нового матеріалу:

1. Відомості про мюзикл.

Слово вчителя:

Мюзикл зародився у США в першій половині ХХ ст., згодом поширився країнами Європи. Мюзикл є одним із найвдаліших комерційних театральних мистецтв. Це обумовлено його видовищністю та дорогими спецефектами. Вважається, що перший мюзикл було поставлено 1866 року в Нью-Йорку. Називався він «Блек Крук».

Жанр мюзиклу – ровесник кіномистецтва, тому й не дивно, що ці твори часто екранізували. Чимало мюзиклів композитори створювали саме для кіно, а не для постановки на сцені. Так, Геннадій Гладков написав музику для мюзиклу

«Бременські музиканти», - мультиплікаційного фільму, який захоплює глядачів уже понад 40 років.

Слово вчителя:

Послухайте фрагмент з мультфільму «Бременські музиканти» та дайте відповідь на запитання: як композитор за допомогою музичних жанрів передав образи мандрівних музикантів?

(Слухання фрагменту з мультфільму «Бременські музиканти»)

Слово вчителя:

У наш час багато сучасних митців звертаються до жанру мюзиклу, створюючи спектаклі. Особливо популярними, традиційними є прем'єри мюзиклів у новорічну ніч. Одним із них є фільм – мюзикл «Вечори на хуторі біля Диканьки», який був знятий у 2001 році, а прем'єра відбулася у новорічну ніч 2002 року на телеканал «Інтер». Музику написав композитор і продюсер Костянтин Меладзе.

Слово вчителя:

Послухайте уривок з мюзиклу «Вечори на хуторі біля Диканьки» та порівняйте з фрагментом мультфільму «Бременські музиканти». Чим відрізняється мюзикли?
(Слухання. Пісня Оксани з мюзиклу «Вечори на хуторі біля Диканьки»)

Слово вчителя:

До кожної кінострічки чи мультфільму створюють спеціальні композиції, які пише один або декілька авторів під керівництвом режисера. Потім їх виконує оркестр, соліст, хор чи ансамбль. Звукорежисер об'єднує діалоги акторів, музику, звукові ефекти в єдиний загальний запис – **музичну доріжку**.

Зроблений із музичної доріжки, без звукових ефектів, діалогів, запис називається **саундтреком**. Саундтрек може виконувати роль тла для монологу або діалогу, в інших місцях з'являтися як музична заставка. І всі ці форми музичного супроводу фільму несуть потужний емоційний заряд.

(Завдання на випередження: послухати музичні заставки кінострічки «Гаррі Потер і в'язень Азкабану»)

Одним з таких саундтреків є музичний твір «Double Trouble» з кінострічки «Гаррі Потер і в'язень Азкабану», який написав Джон Вільямс.

(Слухання. «Double Trouble» Джона Вільямса)

VI. Вокально-хорова робота.

1. Розспівування. Поспівки та вправи для розвитку музичного слуху та голосу (за вибором вчителя).

2. Повторення пісні «С новым годом!»

3. Виконання пісні «В ніч на Різдво» Робота над II куплетом.

4. Ознайомлення з піснею «З новим роком, Україно!» Робота над дикцією, текстом, темпом.

VII. Підбиття підсумків (рефлексія) уроку:

Технологія «Інтерв'ю»

- Яка музика звучала на сьогоднішньому уроці?
- Де зародився мюзикл?
- У чому особливості жанру мюзикл?
- Що таке саундтрек ?

VIII. Домашнє завдання: Переглянути дитячі кінофільми, мюзикли. Звернути увагу на музичний супровід стрічок.

IX. Оцінювання музично-творчої діяльності учнів на уроці.

X. Вихід із класу під звучання пісні з мюзиклу «Вечори на хуторі біля Диканьки»

Зразок сценарію музично-виховного заходу для учнів 4 класу*

Моя сім'я – моя родина

Мета: розширити уявлення учнів про традиційні стосунки в родині; вчити розвивати пізнавальні інтереси сім'ї, наслідувати народні традиції; виховувати повагу до членів родини.

Обладнання: рушники, вишивки, «родинні дерева», прислів'я та приказки для оформлення зали. Діти у вишитих сорочках, дівчатка з віночками на голівках та в українському національному одязі.

Учень: Родино, дорога родино!

Що може бути краще в світі цім?
Чим більше дорожить людина
За батьківський і материнський дім?
Де можна більше зачерпнуть любові?
Де взяти більше доброти?
Як в материнськiм ніжнiм словi,
Як з батька щедрої руки!
Отож зiбралися ми нинi
На святi нашiм гомiнкiм,
Щоб поклонитися РОДИНI
I побажати щастя всiм!

Ведуча: Сьогодні свято, пісня хай лунає

I хай щасливим буде кожен день,
Батьки i дiти – i душа спiває.
Тож хай лунає бiльше тих пiсень!

Пісня „Моя сім'я”

Розглядають альбом (сценка)

Дівчинка: Матуся рідна, як її кохаю,
Вона найкраща, матінка моя.
I все для мене робить, я це знаю,
Тож бути доброю у неї вчуся я.

Учень: Кожен любить свою маму,
Бо вона найкраща сама,
Найдорожча нам людина –
Люба мамочка єдина!

---

* Сценарій музично-виховного заходу підготувала Слонь С.Л., викладач КВНЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т.Г.Шевченка»

Учень: І тому ми вам бажаєм,
Щоб, як квіти, ви цвіли,
Щоб завжди здорові, гарні
І щасливі ви були.

Пісня „Мамочко моя”.

Мама: Сину мій любий, життя не проходить безхмарно,
Сину-дитино, старайся прожити не марно,
В щасті чи горі – в собі не принижуй людину.
Сину, мій сину, люба й рідненька дитина.

Пісня „Сину, сину, ангел мій”

Розглядають альбом далі.

Дівчинка: А це мій тато.
Ми із татком молодці,
Бо часу не гаєм, -
Чи купаємось в ріці,
Чи дрова рубаєм.
Знає тато мій усе
Про весну, про літо,
І про те, як льон цвіте,
Як зростає жито.
Звідкіля береться сніг,
Звідки блискавиця?
Пояснити тато б зміг,
Завжди, як годиться.

Пісня „Доне, моя донечко”

Учень: Словечко хочу мовити за тата,
Бо він мені порадник, захисник.
Він так мені розказує багато,
І я до бесід щирих дуже звик.
Він вчить мене у цьому світі жити,
До праці залучає кожен раз.
Вчить бути вірним, відданим, дружити
І не підводити ніколи друзів, клас.

Учень: А у мене таточко серйозний і правдивий,
І я таким же бути в нього вчусь.
Ми завжди разом, тому я щасливий,
І труднощів я також не боюсь.

А все робити вчуся так, як тато,
І вже навчивсь ремесел багатьох,
І хоч роботи завжди в нас багато,
Та все здолати можемо ми вдвох.

Пісня „Тато й я”

Далі розглядають альбом.

Дівчинка: З сестричкою ми, наче риба з водою,
Одні в нас і думи і мрії.
Немає секретів з моєю сестрою,
А спільні в нас ігри й надії.
Ми в дружбі і радості з нею живемо,
Вчимося, співаєм, читаєм,
Танцюємо з нею, малюєм, плетемо
І завжди усе ми встигаєм!

Танець сестричок

Хлопчик: А в мене старший братик є.
Я хочу з нього приклад брати,
Бо в нього вже заняття є своє —
Ракети вчиться брат конструювати.
Як підросту, то вчитись теж піду,
Щоб ті ракети в космос запускати,
Свою зорю в житті я теж знайду.
Тому я з брата приклад хочу брати.

Дівчина: А як ми із братами в родині живемо,
Ви хочете знати про те?
В басейні ми поруч щоденно пливемо
І ходимо на карате.
Вчимося ми добре і всі про це знають,
Без знань не підете в життя.
Мене доброти брати рідні навчають
І мудро ведуть в майбуття.

Дівчина: А у мене є сестричка,
Зовсім-зовсім невеличка.
Гратись я її навчаю
І без неї так скучаю.
Я гуляти йду з сестрою,
Скрізь її беру з собою.
Всі мої подружки знають
І сестричку розважають.
Рада я, що невеличка
В мене є моя сестричка.

Бо з'явилася дитина
І побільшала родина.

Далі розглядають альбом.

Дівчинка: Ось з нами разом дідусь і бабуся,
Ну, словом, повна родина у нас!
Добру й любові у них я вчуся,
Вони — чудові, ну, просто — клас!
Бабуся казку для нас читає,
Навчає внуків варити й шити.
Нас до роботи дідусь привчає
І вчить онуків, як в світі жити.
Ми з ними часто до лісу йдемо,
Щоб відпочити там серед квіт.
Ми дуже дружно усі живемо,
Сміливо йдемо у дивний світ.
Дідусь й бабуся — поважні люди,
Бо чесно в світі свій вік прожили.
Бажання є в нас, щоб скрізь і всюди
Ще довго з нами вони були.

Учень: Моя сім'я і дорога родина —
Це тато, мама, бабця і дідусь,
Сестричка, братик і любов єдина,
І я у них також любити вчусь.
Мені тут тепло, затишно і тихо,
Надійно, світло, радісно завжди.
Мене в родині оминає лихо,
З усім на світі я біжу сюди.
Чи радість світла в серденьку буяє,
Чи сльози гіркі ллються із очей.
Я йду в родину, я ж бо добре знаю,
Як люблять у моїй сім'ї дітей.
Пригорне ніжно матінка дитину,
Положить тато руку на плече.
Я завжди можу спертись на родину,
Тут серце біль тяжкий не обпече.
Бо є любов, підтримка і увага,
Є тепле слово — щастя джерело.
Панує у родині в нас повага,
Любов прадавня, ласка і тепло.

Учень: Сім'я, родина в кожного хай буде,
В ній стільки щастя, мудрості й тепла!

Живіть щасливо на землі цій, люди,
Й щоб доля ваша світлою була!

Пісня „Українська родина”.